scen & FILM
Teaterförbundets tidning
NR: 3-2020

Filminspelning trots corona
Digital scenkonst – funkar det?
Hbtqul levererar obekväma sanningar

Livet under coronakrisen

En ljusglimt att fler organiserar sig

I TIDER AV KRIS och konflikt behöver vi den konstnärliga gestaltningen som allra mest. För att bryta tänkandet. För att komplicera, reflektera och fördjupa. För att underhålla. För att skapa mening. Toni Morrison skrev om en annan kris: ”Det här är precis den tid då konstnärer går till jobbet. Det finns ingen tid för förtvivlan, inget utrymme för självömkan, inget behov av tystnad, inget rum för rädsla. Vi pratar, vi skriver, vi gör språk. Det är så civilisationer läker.”

Kulturens roll för demokratin och det öppna samhället kan inte överskattas, därför är det så viktigt att det kommer kraftfulla åtgärder för att inte infrastrukturen ska skadas för lång tid framöver.

De generella krispaket som beslutats har haft låg träffsäkerhet för kultur och media, men vi har tillsammans med andra kulturorganisationer arbetat hårt för att de ska justeras även för våra förutsättningar. Det har tillkommit lättnader för egenföretagare, det har blivit enklare att komma in i a-kassan och hyreslättnader omfattar nu även kulturverksamheter. En prioriterad fråga framåt är att de med enskild firma också ska kunna överleva genom att ha kvar viss verksamhet kombinerat med a-kassa.

Regeringen reagerade snabbt med ett krispaket på 500 miljoner till kulturen för att kompensera för inkomstbortfall efter de mötesbegränsningar som infördes. Men det tar tid för pengarna att komma ut, och de kan bara sökas av dem som hunnit ingå avtal. Eftersom arbetsmarknaden stannade helt kommer det att behövas kontantstöd till småföretagare, privatteatrar och filmbolag för att de inte ska försvinna, samtidigt som institutioner och länsteatrar behöver en egen hantering.

För film och dramaserier är det hög tid att införa det produktionsincitament för inspelningar i Sverige som det råder så stor enighet om. Då skulle de produktioner som i vanliga fall görs i utlandet istället kunna spelas in här hemma, det skulle sätta fart på finansieringen och det skulle skapa arbetstillfällen. Det vore att investera oss ur krisen och samtidigt skapa förutsättningar för en expansiv bransch att fortsätta växa.

Statens krispaket måste också samspela med det som sker i regioner och kommuner. Här ser det olika ut i landet. Region Halland hjälper genom ett ”Expresstöd” till kuturskapare som kan sökas löpande, medan Borås stjälper genom att stänga sin teater året ut. Det är särskilt illavarslande eftersom teatern länge saknat ett tydligt ansvarstagande från sin ägare. Stockholm har hittills svarat på krisen genom att omfördela projektbidrag till ett ”krispaket” riktat mot större aktörer inom det fria kulturlivet. Det är viktigt att rädda lokaler och arbetsgivare, men att inte också ta ansvar för frilansande kulturskapare och fortsatt skapande är huvudlöst. Många av scenerna är beroende av gästspel – gästspel som nu inte kan bli av. Kommunerna har fått ett särskilt stöd om 15 miljarder, varav 1,5 miljarder gick till Stockholm. De pengarna måste också vara tillgängliga för det lokala kulturlivet. Allt annat är oacceptabelt.

I effekterna av coronaviruset ser vi tydligt hur ojämlikheterna i samhället och på arbetsmarknaden kommer upp till ytan. Hur olika vårt skydd är, hur olika våra löner är och hur olika våra valmöjligheter är.

En ljusglimt är att allt fler väljer att organisera sig för att skapa förändring och bättre villkor. Varmt välkomna alla nya medlemmar i Teaterförbundet för scen och film! Allt fler visar också sin solidaritet genom bidrag till nödhjälpsfonden – stort tack för era bidrag. Tillsammans gör vi skillnad.

SIMON NORRTHON
ORDFÖRANDE

Sören Vilks

PÅ OMSLAGET: **PER ÖHAGEN OCH RAZMUS NYSTRÖM**
FOTO: **ELISABETH OHLSON WALLIN**

SCEN & FILM gör fördjupande reportage och intervjuer med personer verksamma inom scen- och filmområdet. Tidningen bevakar aktuella frågor av facklig, konstnärlig, kultur- och arbetsmarknadspolitisk natur.

SCEN & FILM – TEATERFÖRBUNDETS TIDNING

Utkommer med sju nummer per år och sänds utan särskild beställning kostnadsfritt till Teaterförbundets medlemmar.
Prenumerationspris: 350 kronor/år.

Ansvarig utgivare: **Mika Romanus.** Chefredaktör: **Magdalena Boman.**
Layout: **Magdalena Boman.**
Grafisk form: **Mu ab**
Återkommande medarbetare: **Gertrud Dahlberg, Ylva Lagercrantz Spindler, Gert Lundstedt, Peter Rehnfeldt.**
Redaktionskommitté: **Åse Axberg, Jörgen Bergmark, Måns Clausen, Eleonor Fahlén, Bengt Fröderberg, Minna Krook, Aleksa Lundberg, Julia Reinhard, Mika Romanus.**

Postadress: Teaterförbundet, Box 127 10, 112 94 Stockholm.
e-post: magdalena@mboman.se,
webbsida:www.scenfilm.se
Besöksadress: Kaplansbacken 2A.
Telefon: 08-441 13 00. Fax: 08-653 95 07. Redaktion: 070-664 55 59.
Annonser: **SB-Media AB,** Anders Jeppsson Tel: 08-545 160 76.
e-post: anders@sb-media.se
Tryck: **DanagårdLitho,** Ödeshög 2020.
Repro: **Cicero Tryck och media.**
ISSN 2001-5518
Scen & film är medlem i Sveriges Tidskrifter
Pdf på tidningen finns även på TFs hemsida: www.teaterforbundet.se

PRODUCERAD MED 100% URSPRUNGSMÄRKT FÖRNYBAR EL
Tryck: DanagårdLitho, 2020
SVERIGES TIDSKRIFTER

Innehåll nr 3-2020

4 MÅNADENS BILD
Filmfotograf: Johan Hannu.

8 DET BEHÖVS FLER AKUTSPÅR
Ordförande Simon Norrthon om vad som saknas i paketen.

10 CHRISTINA FALLER FRITT UTAN SKYDDNÄT
Från en dag till en annan försvann jobben för egenföretagaren.

14 ULF MÅRTENS SLUTAR SOM VD FÖR RÄTTIGHETSBOLAGET
Ersättningarna till upphovsmän har tredubblats under hans ledning.

18 HBTQUL FÖRÖLÄMPAR MED KÄRLEK
Skoningslösa drugor befriar rädslan med skratt.

24 HUSS TROTSAR CORONAKRISEN
Så blev inspelningen av Huss virusfritt.

26 MED ÖGON FÖR DÖDEN OCH DE UTSTÖTTA
Animatören Lasse Persson berättar om sitt nya projekt.

30 TEORI & PRAKTIK: DIREKTSÄND SCENKONST SKAPAR DET OVÄNTADE
Samtal med Andreas Boonstra om frigruppens försök att livestreama.

Nästa nummer kommer den 17 juni
Presstopp den 29 maj

10 Turnéledare Christina Svärdström. Foto: Katie Frost

18 Skådespelarna Razmus Nyström och Per Öhagen.
Foto: Elisabeth Ohlson Wallin.

24 Skådespelaren Karin Franz Körlof. Foto: Josef Persson.
Kaffepaus på inspelningen av Huss.

30 Ur föreställningen *Inspektionen* på Moment: teater.
Foto: Carla Orrego Veliz.

Mindre porträttbilder i tidningen: Foto: Daniel Söderberg, Mats Bäcker, Claudia Fried, Karin Alfredsson och Johan Sjövall.

Okonstlat bildspråk lockar och berör

Johan Hannu

Johans foto av två samiska bröder i ingenstans.

Niklas Johansson

Namn: Johan Hannu.
Ålder: 35 år.
Yrke: Filmfotograf.
Det bästa med ditt yrke: Ständigt nya utmaningar och fantastiska möten med nya kreatörer.
Aktuell i: Fotat tre avsnitt till säsong II av tv-serien *Rebecka Martinsson* som börjar sändas i slutet av april.
Kulturupplevelse som inspirerar: Musik. Att blanda besök på konserthuset och titta på när Kungliga Filharmonikerna öser på, till att gå och se när artisten Hurula vevar med sin elgitarr.

På en festival i Bratislava, Slovakien, för två år sedan stötte Johan Hannu ihop med pionjären och legendaren Lee ”Scratch” Perry, jamaicanen som uppfann den typiska 70-talsreggaen, och som tog sig an – producerade och mixade – Bob Marley and the Wailers, Jamaicas största stjärna genom tiderna. I Perrys omtalade studio The black ark skapades bland annat det musikaliska fenomenet dub.

– Scratch är så mytomspunnen. Denne man, som då var över 80 år gammal, vandrade runt med en väska, fylld med speglar och fjädrar från fåglar, som han aldrig lämnade ifrån sig. Jag är så glad över att jag gick fram och frågade om jag fick ta en bild på honom, säger Johan Hannu.

Johan har alltid en analog stillbildskamera i fickan. Han gillar att plåta vardagen och sina vänner – att ta bilder av det som inte är tillrättalagt. Som uppvuxen norröver, i Gällivare, är han ett stort fan av fotografen Sune Jonssons bilder. Det okonstlade, icke objektifierande. Likaså är han förtjust i Anders Petersens bilder som han alltid tycker är ärliga och respektfulla.

– Jag kan tycka om det där okonstlade ljuset som ofta finns i Anders Petersens bilder. Det är så långt ifrån beauty-ljus man kan komma.

När Johan rekognoserade för ett projekt uppe i norra Sverige stötte han ihop med två samiska bröder som bodde mitt i ingenstans, långt bortom mobilmaster och digital täckning. (Den lilla bilden.) Fotografiet är taget i klassisk Sune Jonsonstil och visar uppriktigt och ärligt hur bröderna lever.

– Jag tänker mycket på det även som filmfotograf. Hur förhåller jag mig själv till det jag ska fotografera? Vilken roll har jag som fotograf. Det är viktigt att skapa en relation till det du skildrar. Jag tror att det enkla och dokumentära bildspråket berör mig särskilt eftersom jag jobbar med filmfoto. Det blir liksom en motpol till det jag gör, då jag arbetar i stora team och ska förhålla mig till så många lager. Men grunden är densamma. För mig är det ointressant att sätta ett personlig avtryck på fotot. Historien är det centrala, och vad den kräver i form av färg/form, komposition, rörelser och ljus. De små detaljerna betyder mycket, vilken kopp personerna i bild dricker kaffe ur och vilka kläder de bär på kroppen.

MAGDALENA BOMAN

Johan Hannu

Först i och med coronautbrottet i Sverige har institutionerna på allvar satsat på såväl livestreaming som förinspelade produktioner. Hur har det gått?

Digital salong – så har det gått

I snart två decennier har Folkets hus och parker distribuerat direktsänd scen- och bildkonst i hela landet, för publik. Därtill har såväl Dramaten som Kungliga Operan och Riksteatern ett särskilt treårigt uppdrag av regeringen att satsa just på ”digitala utsändningar av föreställningar”, vilket de fick fem miljoner öronmärkta kronor vardera från staten budgetåret 2018.

När coronapandemin slog till även mot Sverige var den digitala manegen alltså redan krattad för flera institutioner. Men Playtjänsterna tog fart på allvar, när behovet av att skapa en digital, alternativ salong för publiken blev akut.

Flertalet institutioner som Scen & film har varit i kontakt med understryker att de inte hade kunnat genomföra sjösättningen av en playtjänst utan det upphovsrättsavtal som hastigt tecknades mellan Svensk scenkonst och Teaterförbundet den 17 mars. Avtalet gäller endast en begränsad tid, är uppsägningsbart med två veckor och innebär att Svensk scenkonsts medlemmar under perioden inte behöver betala extra ersättning till upphovspersoner och utövande konstnärer inom Teaterförbundets medlemsgrupper.

– Vi är otroligt tacksamma och nöjda med denna överenskommelse, kommenterar Catarina Falkenhav, kommunikationschef på Kungliga Operan, avtalet per mejl.

Men hur har det då gått? Kommer de teatrar som har satsat extra på livesändningar såväl som förinspelat material att fortsätta att sända, även utan ekonomiska lättnader? Det flesta överväger betalvägg för visst material – om det ska löna sig, men ser samtidigt tillgänglighet som en viktig del av uppdraget.

Riksteatern satsar sedan flera år digitalt på flera plan, både konstnärligt och sett till geografisk tillgänglighet. Riksteatern Play startade först den 9 april som ett alternativ till verkliga teateruppsättningar.

– Vi kommer nog att behålla plattformen och göra en utvärdering senare om hur vi vill gå vidare med den, och vilket syfte den ska uppfylla inom ramen av vårt totala utbud av scenkonst, kommenterar Riksteaterns teaterchef, Dritëro Kasapi, nuläget.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Såväl LTS, Länsteatrarna i Sverige, som Svensk scenkonst har nu också listat sina medlemmars innovativa idéer, streamade föreställningar såväl som andra typer av interaktiva projekt – med eller utan publikens medverkan.

Fem teatrar om hur deras digitala föreställningar utvecklats i coronatider:

KUNGLIGA OPERAN:
Lansering: 4 mars 2020
Mätperiod: 4 mars – 17 april 2020
Antal produktioner hittills: 48 (föreställningar, dokumentärer, intervjuer, konserter med solistframträdanden).
Antal unika tittare: 47 000

GÖTEBORGSOPERAN
* endast streamade föreställningar/konserter på gofilm.se
Lansering: Hösten 2016
Mätperiod: 25 mars – 19 april 2020
Antal produktioner: 9
Antal unika tittare: 17 621

RIKSTEATERN:
Lansering: 9 april 2020
Mätperiod: 9 – 20 april 2020
Antal produktioner hittills: 3
Antal unika tittare: 5 648

UNGA KLARA
Lansering: 20 mars 2020
Mätperiod: 20 mars – 17 april 2020
Antal produktioner hittills: 9
Antal unika tittare: drygt 7 300

DRAMATEN
Lansering: 25 mars 2020
Mätperiod: 25 mars – 20 april 2020
Antal produktioner: 16 (vissa länkade till SVT play)
Antal tittare: 94 000
OBS: Dramaten uppger att det inte går att se om någon tittat på en video flera gånger. Siffran garanterar alltså inte antalet unika besökare.

Observera: lansering av playtjänster och mätningsperioder skiljer sig åt mellan teatrarna. Statistiken är ingen jämförelse dem mellan. Fakta är baserade på institutionernas egna uppgifter.

BAROMETERN

Har du nyttjat digital kultur?

”Ja, men inte scenkonst. Den ska upplevas live”

Sara Zommorodi, skådespelare och manusförfattare:

– Ja, det har jag, men inte scenkonst. Den tycker jag ska upplevas live då det är kroppar och energier i ett rum, annars blir det ju film. Tror däremot att en ny teatervärld är på väg att födas. Vi måste tänka i andra banor, hitta andra fysiska rum för teatern och i mindre sammanhang. Pandemin kommer att ta tid, men den skapar vägar för nya möten. Jag har haft fantastiska branschsamtal på Zoom, med 500 skådespelare från hela världen och internationella castare som ger många råd och tips. Sen har jag givetvis konsumerat mycket film och tv-serier digitalt!

”Ytterst lite, jag har fullt upp med att hantera inställda föreställningar”

Jeanette Snögren, biljettansvarig, Dansens hus:

– Ytterst lite, egentligen bara det som vi själva lägger ut på Dansens hus DiGi. Jag har haft fullt upp med att hantera våra inställda föreställningar. Det har tagit all min tid. Ska man sända en föreställning digitalt måste det filmas på ett visst sätt, det kan lätt bli ett tittskåpsperspektiv. Digitala föreställningar kan aldrig någonsin ersätta salongsupplevelsen.

”Ja lite, jag tror på digital scenkonst i kortare format”

Fredrik Hammar, projektledare, Malmö Opera:

– Ja, har tittat på vårt eget, och följt vad Göteborgsoperan gjort. Den återkommande frågan är ju på vilket sett en filmatiserad föreställning kan bli värd att betala för. Man kan göra som Metropolitan med flera kameror, men den ekonomin har vi inte idag, med coronan. Jag tror på små, korta format, två, tre minuter. Vår satsning *Dagens sång* har fått enorm spridning, med jättemånga delningar och kommentarer i sociala medier. Den har gett oss fler följare än vad vår storebror Göteborgsoperan har.

”Fler anslutna gör oss starkare”

Nya medlemmar, med behov av råd och stöd, strömmar in till Teaterförbundet för scen och film.

– Människor ser att förbundet är aktivt i diskussionerna med beslutsfattare och har behov av att någon för deras talan, säger förbundsdirektör Mika Romanus.

Magdalena Boman

Mika Romanus

Scen- och filmbranschen är hårt drabbad av coronautbrottet. Kulturarbetarna är oroliga, det finns ett stort behov av att kunna utbyta information, se vad förändringarna innebär och förstå hur det kan komma att se ut framåt.

– Rent konkret vill medlemmar ha stöd och rådgivning från oss. Andra vet att facket kan ge bra försäkringslösningar och har erbjudanden som de kan ha nytta av under denna oroliga tid, säger Mika Romanus.

Förhoppningsvis ser de även vikten av organisering, fortsätter Mika Romanus. Att det leder till att kåren blir starkare i förhandlingar gentemot arbetsgivare, både när det rör kollektivavtal men också när det gäller andra frågor.

– Fler vill vara med och påverka och uppleva tillhörighet med andra professionella i sin yrkesgrupp. Det är svårt att på egen hand förändra exempelvis a-kassan, men genom fackförbundet är det möjligt att driva på förändringar.

Hur har antalet ärenden ökat på kansliet?

– Kansliet har fått en 100-procentig ökning av samtal till medlemsrådgivningen. Därför har vi förstärkt bemanningen i medlemsrådgivningen, fler jobbar med att svara på frågor. Vi har också fått en mer flexibel växel, som gör att fler på förbundet kan jobba hemifrån.

Vilka frågor får ni i medlemsrådgivningen?

– Det har förändrats lite över tid. När det kom politiska beslut om begränsningar av offentliga sammankomster kom orosfrågorna. Vad kommer att hända med mig nu? Sedan har det övergått till att medlemmar förlorar uppdrag och arbetsgivare har velat avsluta uppdrag. Vi har också haft mycket arbete med att sluta avtal om korttidsarbete med arbetsgivare.

Hur många korttidsavtal har ni tecknat?

– Ett 40-tal. Främst på bio och inom fria teater- och dansgrupper, men även på institutionsteatrar och privatteatrar. Från och med maj, kan personal permitteras upp till 80 procent av arbetstiden och nu ska också tidigare avtal ändras. Många frågor har också rört filmsidan. Nu finns även ett nytt säravtal med Medieföretagen på grund av coronapandemin, avslutar Mika Romanus.

MAGDALENA BOMAN

Läs mer om det nya säravtalet för filmen på sidan 13.

Bidra till Teaterförbundets hjälpfond!

Många frilansare står helt utan inkomster. Dryga 20 procent av medlemmarna är egenföretagare, utan möjlighet till stöd från trygghetssystemen. De känner oro och maktlöshet inför sin situation.

Teaterförbundet för scen och film har sedan flera år tillbaka en hjälpfond för stöd till behövande medlemmar.

Nu behövs fonden mer än någonsin.

– Dansområdet, där anställningarna ofta är korta och många, ser ut att vara särskilt drabbat, säger förbundsdirektör Mika Romanus.

Nödhjälpsfonden har funnits länge och fördelar vanligtvis ett par hundratusen kronor om året. Under april månad har 61 ansökningar och totalt 213 000 kr i stöd beviljats från Nödhjälpsfonden på grund av covid-19.

– Vi kan bara dela ut avkastningen. Men det finns möjlighet att skicka bidrag till fonden, fortsätter hon.

Har du eller ditt företag möjlighet att lämna bidrag till fonden, så att Teaterförbundet kan hjälpa fler? Alla bidrag är välkomna! Swisha ditt bidrag till **123 19 194 97**

Hur påverkar coronakrisen dig?

”Jag jobbar mer fackligt, vår avdelning ska genomföra en enkät”

Joa Helgesson, sångare:

– Jag genomförde premiären av *Don Giovanni* på Norrlandsoperan, sen ställdes föreställningarna in. Jag är skriven i Berlin, har ansökt och blivit beviljad en del av stadens konstnärsstöd i coronatider. Berlin är generöst mot sina konstnärer, jag har fått 5 000 euro som ett engångsstöd, berättar Joa som fortfarande bor i en gästlägenhet i Umeå, eftersom det råder reseförbud till Berlin.

– Coronan har skapat ett unikt läge. Den har samlat sångarna och vi samtalar om vår speciella arbetssituation. Att vi konkurrerar internationellt, att det är problematiskt att det finns ytterst få öppna provsjungningar i Sverige. Att vi tvingas till bli egenföretagare och hamnar mellan stolar både vad gäller a-kassa och andra försäkringsfrågor och att vi dubbelbeskattas. Jag hinner jobba mer fackligt nu, och vi har en chans att prata med dem som jobbat internationellt under många år. Nu kan vi ta vara på erfarenheter, stötta och hjälpa varandra. Vår fackliga avdelning har samlat en arbetsgrupp med professionella som både jobbar internationellt och i Sverige och ska genomföra en enkätundersökning. Det känns hoppfullt.

Simon Norrthon: ordförande för Teaterförbundet för scen och film

”Det behövs fler akutspår”

Den halva miljarden till kulturen har fördelats. Regeringen har även kommit med andra konkreta räddningspaket under coronakrisen.
– Bra, men inte tillräckligt menar Simon Norrthon, förbundsordförande för Teaterförbundet för scen och film.

Henrik Montgomery TT

Så kom slutligen beskedet om 500 miljoner kronor till kulturen för att lindra effekterna av de åtgärder som vidtogs för att begränsa coronavirusets spridning.

Enskilda personer kan få ta del av pengarna via Konstnärsnämnden, men handläggningstiderna drar ut på tiden. Dessutom når stödet inte alla de yrkesgrupper som är berörda.

– Läget för många inom scen- och filmbranschen är akut, vi behöver snabba besked. Det är just nu människor som inte kan betala hyran nästa månad, som inte heller har råd att köpa en vårjacka till barnen. Stödet på 500 miljoner kronor kommer inte att räcka. Det behövs flera akutspår. Det är billigare att göra investeringar nu för att rädda livskraftiga scenrum och filmbolag än att bygga upp allt på nytt när vi kan köra igång igen, säger Simon Norrthon, ordförande i Teaterförbundet för scen och film.

Han nämner särskilt ett par områden – akutspår – som behöver stöd just nu. Det första är att underlätta för frilansarna som utgör 86 procent av alla yrkesverksamma inom scen- och filmområdet i Sverige.

– I det sammanhanget vill jag särskilt lyfta frilansare som inte räknas som konstnärer, exempelvis teknikeryrken, tillverkare och filmarbetare. Många av våra medlemmar omfattas inte av trygghetssystemen vilket blir extra tydligt nu i pandemins spår. Det måste bli lättare att få a-kassa för frilansare med enskild firma utan att tvingas släcka ned företaget, framhåller Simon Norrthon.

Ett annat akutspår är att avlasta för arbetsgivarna att överleva krisen.

– Det krävs riktade stöd och kompensation för att få filmbolag, institutioner och fria grupper att överleva och att våga satsa på en höstsäsong. Vi sitter just nu i samma båt, arbetsgivare och fackförbund har ett gemensamt intresse av branschens överlevnad. Det är viktigt att rädda lokaler och arbetsgivare så att de finns kvar även efter krisen. Det behövs också att regioner och kommuner tar ansvar för den lokala kulturverksamheten, samt att de olika nivåerna av stödåtgärder samspelar med varandra, poängterar Simon Norrthon.

Han hoppas också att regeringen betalar ut kontantstöd till kulturskapare enligt en modell som tillämpas i Berlin.

– Där får enskilda kulturutövare 5 000 euro på kontot dagen efter att de gjort en ansökan. Motsvarande belopp för småföretagare är 15 000 euro. Det vore ett steg i rätt riktning för kulturen för att kunna överleva och förhindra konkurser, säger Simon Norrthon.

GERTRUD DAHLBERG

Den här hjälpen får du av regeringens krispaket

Krispaket med mer eller mindre konkreta förslag för att underlätta för människor i coronapandemins kölvatten. Här är några exempel:

För dig som är anställd, föräldraledig eller arbetslös

Tillfälligt slopat karensavdrag: Den karens som vanligtvis gäller för den som är hemma från arbetet på grund av sjukdom har tillfälligt tagits bort. Det går att ansöka om ersättning från Försäkringskassan i efterhand. Syftet är att få människor med sjukdomssymtom att stanna hemma.
Vem kan söka: Anställda, arbetslösa och föräldralediga som blir sjuka.
Så mycket pengar kan du få: Den som är anställd och där arbetsgivaren har dragit karens på sjuklönen, får ersättning med ett schablonbelopp om 700 kr före skatt. Därefter får du sjuklön som vanligt.
För dig som blir sjuk: Blir du sjukskriven kan du vara hemma i 14 dagar utan läkarintyg.

Förstärkt arbetslöshetsförsäkring:
Det är enklare att få a-kassa och beloppen har också höjts.
Vem kan söka: Den nya regeln gör att det räcker att ha varit medlem i a-kassan i tre månader för att få rätt till inkomstrelaterad ersättning förutsatt att du uppfyller villkoren i övrigt.
Så mycket pengar kan du få: Högsta dagpenning för dig som varit medlem i a-kassan i minst 3 månader höjs till 1 200 kronor per dag. Du som inte hunnit vara medlem i a-kassan i tre månader har rätt till ett grundbelopp på upp till 510 kronor per dag.”

För dig som är företagare/arbetsgivare:

Stöd till korttidsarbete/permittering
Arbetsgivare kan låta personalen gå ner i arbetstid samtidigt som staten tar en del av lönekostnaden. Gäller retroaktivt från den 16 mars. Stödet riktas till ägare/arbetsgivare med aktiebolag, handelsbolag, föreningar och stiftelser. Egenföretagare med enskild firma får **inte** del av stödet.

Du som driver aktiebolag, handelsbolag, en ideell förening eller en stiftelse:
Det här stödet kan du få: Som arbetstagare kan du permittera dig själv och gå ner i ar-

Utbetalning av krisstöd till midsommar

370 miljoner kronor till Statens kulturråd och 70 miljoner till Konstnärsnämnden. Därtill 50 miljoner till Filminstitutet och 10 miljoner till Författarfonden. Så fördelades de 500 miljoner kronor i krisstöd som regeringen fattade beslut om.

Krisstödet fördelas till arrangörer, föreningar och enskilda kulturskapare som kan komma ifråga för kompensation av inkomstbortfall, i form av inställda föreställningar och uppdrag direkt kopplade till coronakrisen.

Kajsa Ravin, generaldirektör på Statens kulturråd, som har i uppdrag att betala ut merparten av pengarna, räknar med att utbetalningarna ska kunna ske till midsommar. Kulturrådet har behövt konkretisera förordningen med nya riktlinjer, godkända av styrelsen.

Men processen kan komma att försenas, beroende på hur många ansökningar som kommer in under den korta ansökningstiden:

– Normalt hanterar vi cirka 8 000 ansökningar per år. Blir det 10 000 bara för detta krispaket, då har vi ett läge. Blir det 2 000 ett annat, säger Kajsa Ravin.

Stödet går till det fria kulturlivet i bred bemärkelse, vilket innebär både grupper, enskilda näringsidkare och kommersiella kulturaktörer. De som får verksamhetsbidrag inom kultursamverkansmodellen är inte aktuella för de här bidragen.

Anna Söderbäck, direktör och myndighetschef för Konstnärsnämnden, flaggar för att många sökande kommer att bli besvikna och ledsna när bidragen inte kan komma alla behövande tillgodo.

Hur långt räcker 70 miljoner kronor, tror du?

– De räcker inte alls långt, behoven är enorma. Men stödet måste ses som en del i en helhet. Förhoppningsvis kommer det fler krispaket.

Hur ser de nya urvalskriterierna ut?

– Normalt är det alltid kvalitet som styr och det är bara professionellt yrkesverksamma som kan komma ifråga, men nu kommer det också vara ekonomiskt behov som avgör vilka som tilldelas krisstipendium. Här kommer stödet att användas som kompensation för inkomstbortfall, kopplat till coronakrisen. Till skillnad från Kulturrådet och Filminstitutet har vi satt sista dag för vilken period detta bortfall skulle ägt rum. Det blir den 31 augusti.

Filminstitutets 50 miljoner går i första hand till att stötta visningsarrangörer. Alltså till biografer, filmfestivaler och distributörer. Och stödet är livsviktigt. Men Filminstitutets vd, Anna Serner, understryker att produktionsbolagen, som utgör navet i ekosystemet, hamnar helt utanför.

– Produktionsbolagen är själva ekonomiskt underfinansierade, men ger i sin tur frilansande kulturarbetare jobb. De är basen för kulturekonomin och behöver säkras för att inte allt ska falla. Vi hoppas att regeringen ger nya medel för detta. Under tiden inleder vi fas tre av vår egen krisstrategi för att lösgöra medel för att hjälpa dessa bolag. Men våra medel är långt ifrån tillräckliga och kan bara bidra till en liten del av det samlade behovet, avslutar Anna Serner.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

betstid 20, 40, 60 eller 80 procent. Har du anställda krävs en överenskommelse med den lokala fackklubben.

• För löner upp till 44 000 kronor går staten in och täcker tre fjärdedelar av kostnaden för att personal går ned i arbetstid.

Anstånd med skatt och arbetsavgivaravgift

Alla företagare kan skjuta upp inbetalningar av skatter och få tillbaka redan inbetalda skatter, enligt lag. *Observera* att Skatteverket debiterar ränta för lånet, och pengarna ska betalas tillbaka inom 12 månader.

• Arbetsgivaravgiften sänks för alla Sveriges företag under fyra månader, perioden mars till och med juni, med maximalt 5 300 kronor per anställd, upp till 30 anställda.

Vem kan söka: Företag, ideella föreningar och andra organisationer som är arbetsgivare.

Staten tar över sjuklöneansvaret

Vanligtvis betalar arbetsgivaren sjuklön de första 14 sjukdagarna. Stödet innebär att staten tar över kostnaden under åtminstone april och maj och ersätter arbetsgivaren i efterhand.

Vem kan söka: Alla arbetsgivare.

Så mycket pengar får du: Ersättning betalas ut för hela beloppet av en anställds sjuklön.

• Ett aktiebolag betalar ut sjuklön som vanligt och ansöker om ersättning hos Skatteverket för kostnaderna i sin arbetsgivardeklaration.

• En enskild firma ansöker om ersättning hos försäkringskassan i form av sjukpenning upp till 14 dagar.

Tillfällig rabatt för fasta hyreskostnader

En hyresvärd kan ansöka om stöd från staten om den samtidigt sänker hyran för en hyresgäst som drabbats ekonomiskt av coronapandemin. Stödet gäller hyressänkningar under perioden 1 april till 30 juni och söks i efterhand.

Så mycket kan de få: Hyresvärdarna kan kompenseras med upp till 50 procent av den nedsatta fasta hyran, dock högst 25 procent av den ursprungliga hyran.

Källa: DN och Teaterförbundet

Håll dig uppdaterad kring eventuella förändringar:

• Korttidsarbete på: www.tillvaxtverket.se

• Sjukpeng på: www.forsakringskassan.se

• Skatter/sociala avgifter på: www.skatteverket.se

Egenföretagaren Christina faller fritt utan skyddsnät

Alla bokade spelningar är inställda och inkomsterna försvann. För ljudteknikern och turnéledaren Christina Svärdström har coronakrisen slagit stenhårt mot möjligheterna att driva sitt företag.

– Men jag är van att kämpa. Även om jag måste bli en kackerlacka så ska det gå att komma vidare ur det här, säger hon.

Magdalena Boman

Christina Svärdström sitter på en ödslig restaurant i Tantolunden i Stockholm. Utanför lyser solen, men det blåser kallt och knappt några människor syns.

– Jag vet exakt var jag egentligen skulle vara idag: på klubben Paradiso i Amsterdam och förbereda kvällens turnéstart med ett brittiskt indiepopband, utbrister hon med ett glatt och lite distanserat tonfall.

Coronavirusets spridning har lamslagit tillvaron för henne och tusentals andra som jobbar med kultur. Många lever i ett vakuum med oviss framtid. Inte minst egenföretagare som inte kan jobba i sina verksamheter och samtidigt få stöd från a-kassan.

– När gränserna stängdes och restriktionerna började införas förstod jag direkt att följderna skulle bli allvarliga. Ändå hade jag lite hopp om att det kanske bara var tillfälligt. Sen blev jag tacksam att jag i alla fall var här i Sverige. Kollegor som jobbade i andra länder kunde knappt ta sig hem, säger Christina Svärdström.

Det sista jobbet som ställdes in var en festival i Köpenhamn. Idag kan hon inte ens åka över gränsen till Danmark. Men från olika delar av världen får hon uppgifter om hur situationen ser ut för dem som jobbar med musik, teater och andra kulturevenemang. Skillnaderna är stora och i bland annat Berlin och Storbritannien har egenföretagare i kultursektorn snabbt fått ta del av stöd utan omständlig administration.

– Här i Sverige hamnar egenföretagare vid sidan om. Inte minst alla inom kulturområdet som inte är konstnärer, men som ser till att alla turnéer, konserter och föreställningar kan genomföras. De försvinner liksom bort och nämns inte. Bland politiker och på myndigheter som ska fördela pengar får man känslan av att det saknas kunskap om alla dem som gör så att kulturen lever, och hur deras arbetsvillkor ser ut, säger Christina Svärdström.

Tillsammans med några engagerade kollegor har hon försökt göra en uppskattning av hur många personer som på olika sätt jobbar med att få kulturlivet att fungera. Men det är svårt att hitta korrekta siffror i ett så pass spretigt arbetsområde.

– Jag blir lite provocerad av nyheter om olika varsel, då ett varsel innebär att folk fortfarande har jobb. För oss scenarbetare försvann alla jobb från en dag till en annan. Väldigt många är helt utan skyddsnät och inte heller hjälpta av de åtgärder som hittills har presenterats, säger Christina Svärdström.

Som medlem i Teaterförbundet för scen och film vill hon bryta gamla mönster som lever kvar, få fler att gå samman och engagera sig för tryggare arbetsvillkor genom sina nätverk. Då blir också hennes yrkesområden mer synliga.

– För mig som har eget företag finns det en del åtgärder att ta till. Men det har tagit tid jämfört med i andra länder. Vi bakom scenen kan inte ta del av kulturstöd på samma sätt som kulturutövare, säger Christina Svärdström.

Det stöd hon kan få bygger till stor del på att låna pengar av sig själv, vilket inte är särskilt bekvämt när framtiden är så pass oviss. En tillfällig trygghet kan skapas genom periodiserad skatt, uppskjutna skatteinbetalningar och sociala avgifter. Villkoren för a-kassan är ändrade och det går nu att låta företaget vara vilande två gånger för att ta del av ersättningen. Vid presstopp kan endast de med aktiebolag permittera sig själva. Inte de med enskild firma – en orättvisa som Teaterförbundet och Klys påpekat.

Än så länge är det för tidigt att säga vilka effekter de olika åtgärderna kommer att ha. Under tiden kommer Christina inte att sitta still, utan fortsätta skapa diskussion och uppmärksamhet kring hur verkligheten ser ut för alla som jobbar vid sidan av scenen.

– I längden kan det som just nu händer kanske leda till något positivt. Bristerna i branschens arbetsförhållanden syns nu tydligt. Hittills har de varit ett normaltillstånd men kan förändras, säger Christina Svärdström innan det är dags att gå till studion hon delar med några kollegor för att mixa ett par låtar, men också tillsammans fundera över hur de ska kunna få ihop till hyresinbetalningarna framöver.

PETER REHNFELDT

Christina Svärdström vid en spelning i november på Electric Ballroom i London.

Katie Frost

Detta ingår i krispaketen för företagare med enskild firma:

• *Anstånd med skatteinbetalningar*: Skjuta upp inbetalningar och få tillbaka redan inbetalda skatter. Skatteverket debiterar ränta för lånet och pengarna ska betalas tillbaka inom 12 månader.

• *Sänkta arbetsgivaravgifter*: Personer med enskild firma kan få sänkt arbetsgivaravgift med upp till 18 700 kronor för 2020.

• *Anstånd med momsen*: Alla egenföretagare kan få anstånd med momsinbetalningen under 2020.

• *A-kassa om företaget läggs vilande:* I vanliga fall får detta endast göras en gång under en femårsperiod. Under 2020 är möjligt att lägga företaget vilande även om du har gjort det en gång under de senaste fem åren.

Regler för korttidsarbete: De med enskild firma har **inte** rätt till korttidsarbete. Teaterförbundet har tagit upp frågan i diskussioner med regeringen som en åtgärd för att underlätta för egenföretagare.

Regler för sjuklön/karens: Se föregående uppslag.

Detta ingår i krispaketen för företagare med aktiebolag:

• *Anstånd med skatteinbetalningar*: Skjuta upp inbetalningar och få tillbaka redan inbetalda skatter. Skatteverket debiterar ränta för lånet och pengarna ska betalas tillbaka till statskassan inom 12 månader.

• *Så mycket pengar kan du få*: All inbetald skatt, arbetsgivaravgifter och moms under maximalt tre månader för perioden januari 2020 till september 2020.

• *Om du har anställda*: Staten tar över sjuklöneansvaret och ger ersättning för hela beloppet av en anställds sjuklön. Vanligtvis betalar arbetsgivaren sjuklön de första 14 sjukdagarna, men stödet innebär att staten tar över den kostnaden under åtminstone april och maj och ersätter arbetsgivaren i efterhand.

• *Regler för korttidsarbete:* Egenföretagare med aktiebolag eller handelsbolag kan använda sig av möjligheten till korttidsarbete och permittera sig själva.

Regler för sjuklön/karens: Se föregående uppslag.

A-kassan arbetar på högvarv

Situationen på Unionens a-kassa har förändrats drastiskt. 40-50 000 nya medlemmar har tillkommit de senaste månaderna. Bara inom kultursektionen är ökningen cirka 20 procent.
– Vi gör allt vi kan för att inte fördröja beslut och utbetalningar. En viktig del är att ingen medarbetare blir sjuk, säger Ulrika Malmenklev, försäkringsspecialist inom kultur och EU.

The Studio

– Vi möter mycket oro och förtvivlan bland medlemmarna, säger Ulrika Malmenklev.

När coronaviruset började spridas i Sverige var ledningen på Unionens a-kassa snabb med att vidta åtgärder. Bland annat genom arbete hemifrån för att minimera risken för sjukdom bland de anställda.

Nu har närmare två månader gått och hittills är kapaciteten på kultursektionen i stort oförändrad.

– Idag är det sju handläggare som dagligen tar hand om cirka 80 ärenden per person. Trycket är hårt, och att få extra resurser är inte alldeles enkelt, då det krävs kännedom om regelverk och processer för att hantera de olika ärendena, säger Ulrika Malmenklev.

På kort tid har 1 800 medlemmar tillkommit i de yrkesområden där Teaterförbundet för scen och film och Symf är verksamma. Hittills i år har antalet medlemmar i kultursektionen ökat till cirka 10 000. När året är slut kommer siffran troligtvis att vara ännu högre.

– Vi ser inte exakta antal, men en stor del är kulturarbetare med företag, en annan är alla de som fått sin lön via faktureringsbolag, medan vissa är bundna av kontrakt. Alla med olika förutsättningar för att få stöd och som har olika frågor, säger Ulrika Malmenklev.

De närmaste månaderna blir därmed en utmaning för hela organisationen. Antalet ansökningar om a-kassa brukar stiga under sommaren, och i år kommer det att fortsätta bli långt fler än tidigare.

– Vi möter väldigt mycket oro och förtvivlan bland medlemmarna. I ett längre perspektiv kommer mängden av ärenden sannolikt att minska, men när är det för tidigt att säga, säger Ulrika Malmenklev.

Hon uppmanar alla som behöver få svar på frågor om a-kassan att antingen gå via ”mina sidor”, ringa på de tider som gäller eller se om det går att få besked via webben.

PETER REHNFELDT

Information om tillfälliga regler för a-kassan samt svar på frågor om permittering, undantag och annat kring coronakrisen finns på: www.unionensakassa.se/regler-och-villkor/kulturarbete

HALLÅ DÄR...

Chilla ny filmkommissionär i Stockholm

Hallå där Daniel Chilla, ny filmkommissionär på Film Capital Stockholm, vad händer just nu?

– Jag började mitt nya jobb för några dagar sedan och håller just nu på att sätta mig in i jobbet och inventera behoven för att till exempel kunna sätta mig in i hur det ska bli lättare att spela in film- och tv-produktioner i regionen. Filmare är överlevare och trots coronakrisen kämpas det hårt för att fortsätta arbetet på lokal nivå.

Du har själv lång filmerfarenhet som bland annat som FAD och regissör. Hur kommer det att märkas i ditt nya uppdrag?

– Arbetet som FAD innebär till stor del att möjliggöra för att andra att göra vad de är bäst på under en filmproduktion. Jag menar att uppdraget som filmkommissionär funkar lite på samma sätt, det vill säga att göra produktionsarbetet mer smidigt. Eftersom jag själv har lång erfarenhet av det praktiska arbetet och vet hur det är att stå på gatan med en kamera i handen förstår jag också processen, vilket jag hoppas blir en tillgång för att kunna stötta andra. Det kan vara en trixig utmaning att behöva handskas med olika parter som vill olika saker och ofta behöva jämka mellan det konstnärliga och det byråkratiska.

Vad innebär arbetet som filmkommissionär rent konkret?

– Uppdraget består av två ben; att marknadsföra den här fantastiska regionen internationellt och att göra den mer attraktiv som inspelningsplats. Och dessutom att förenkla för den lokala filmproduktionen på olika sätt. En av mina visioner är att bygga en portal med tillgängliga styrdokument där det exempelvis snabbt och enkelt går att se vilka tillstånd som behövs och vilka personer man eventuellt behöver kontakta. Jag ser också fram mot att kunna få mejl och telefonsamtal från filmarbetare som jag förhoppningsvis ska kunna lotsa rätt.

Vilka frågor ser du som viktigast?

– Det ska bli spännande att arbeta vidare med metoo och att, förutom att verka mot sexuella övergrepp och trakasserier, kanske vidga det hela och fundera över minoritetsgrupper och attityder. På sikt är förstås produktionsrabatter ett måste för att kunna locka hit internationella film- och tv-produktioner.

GERTRUD DAHLBERG

Ny filmsatsning i Region Stockholm

Region Stockholm och Stockholms stad etablerar ett nytt produktionscentrum för filmproduktion. I höst skrivs ett samarbetsavtal.
– Det kan bli ett startskott till något nytt, kommenterar Simon Norrthon beslutet.

Region Stockholm kommer därmed att gå in och stötta långfilmen på ett annat sätt än tidigare.

– Filmproduktionen i Stockholm har inte varit så bra organiserad, säger Cecilia Elving (L), ordförande i Region Stockholms kulturnämnd.

I andra regioner har filmpoolerna organiserat sig i aktiebolagsform. Huvudstadsregionen har nu beslutat sig för att gå på samma bolagsform. Under 2021 ska bolaget vara igång.

Hittills har Stockholms stad varit medlem i Film Capital, medan regionen drivit Film Stockholm som genom Filmbasen stöttar talangutveckling och kort- och dokumentärfilm. Nu är Stockholms stad och Region Stockholm överens om att de får bättre kraft och resultat om de samarbetar på ett nytt sätt.

– Det har varit för lite pengar i omlopp i Stockholmsregionen, och vi kommer att göra samordningsvinster på detta sätt. Det har också varit otydligt i Stockholm vart man vänder sig i filmsammanhang. Det ändrar vi på nu. Filmproduktionen får både ett närings- och kulturperspektiv. Stockholm som region ska helt enkelt bli en mer attraktiv inspelningsplats, fortsätter Cecilia Elving.

En avsiktsförklaring har klubbats både i staden och i regionen, och ett samarbetsavtal mellan Stockholms stad och Region Stockholm ska utformas under hösten.

Den gemensamma satsningen ska omfatta minst 15 miljoner kronor i stöd till filmproduktionen.

– Det kommer att bli jättebra när allt är klart, även om det är mycket jobb kvar. Vi kommer att inleda en dialog med andra kommuner och med näringslivet under hösten. Det är en styrka ju fler som vill vara med. Men regionen och staden utgör grunden, säger Cecilia Elving.

MAGDALENA BOMAN

Nytt filmavtal ska ge mer jobb under coronan

Ett stort antal filmproduktioner har ställts in eller skjutits upp på grund av coronapandemin. Bolagen vågar inte gå till produktion. För att säkra arbetstillfällen och ersättningar till medlemmar har Teaterförbundet tecknat ett särskilt avtal med Medieföretagen.

Teaterförbundet har fått mängder av samtal från filmbranschen under mars och april. Filmbolagen ställde in eller pausade sina inspelningar och hävdade att coronapandemin innebar force majeure och att de kunde klippa alla avtal – utan ytterligare ersättning. Teaterförbundet krävde att varje enskilt bolag skulle bevisa det, att det förelåg force majeure för just dem.

– I vissa fall, då inspelningen skulle ha skett utomlands och UD utfärdat reseförbud, samtidigt som andra länder stängt sina gränser, så delade vi bolagets uppfattning. I andra fall delade vi inte bedömningarna och krävde ersättning i enlighet med avtal. Belastningen på förhandlingsavdelningen blev hög. Det visade sig att många medlemmar inte fick ersättning fast de hade rätt till det, kanske beror det på att de är lojala med bolaget. Med det här avtalet garanteras våra medlemmar ersättning, säger Madeleine Wagemyr, förhandlingschef på Teaterförbundet för scen och film.

Parterna har sålunda tecknat ett säravtal som komplement till kollektivavtalet.

– Det är en extraordinär situation. Valet har stått mellan att inga produktioner görs och att bolagen vågar påbörja inspelningar till sommaren och hösten. Målet är att få igång arbetstillfällen och säkerställa ersättningar för våra medlemmar under rådande omständigheter, säger Madeleine Wagemyr.

Filmbolagen behöver kunna budgetera med en kalkylerad risk, ifall coronaviruset leder till att inspelningen går i stå. Produktionsbolag som skulle ha spelat in utomlands har också vädjat om att förbundet ska göra ett undantag från arbetstidsreglerna, så att de kan förlägga inspelningen till Sverige istället.

– Nu ges produktionsbolagen möjligheter att kalkylera sin risk, filmarbetare får jobb och produktioner kan göras även detta år och inte skjutas upp till nästa år. Men vi vill understryka att det handlar om ett tidsbegränsat avtal, säger Madeleine Wagemyr.

MAGDALENA BOMAN

Avtalet som gäller till den 31 december 2020 innebär:

- att om produktionen måste pausas några dagar får de anställda 600 kr per dag. Paus kan maximalt ske i tio dagar. För de funktioner som producenten anser har fortsatt arbete under pausen ska ordinarie lön utgå.
- att om produktionen måste senareläggas eller läggas ned helt utgår ett avgångsvederlag på högst 16 000 kronor. Det vill säga 20 procent av kvarvarande lön, (baserat på minst 20 000 kronor och max 40 000 kronor per månad).
- att under coronapandemin kan produktionsbolag lägga ut ordinarie arbetstid med 50 timmar per vecka.

Egenföretagare omfattas inte automatiskt av kollektivavtalet. Men enskilda näringsidkare kan med fördel hänvisa till och anpassa skrivelserna i sina egna kontrakt för att stödja sig på den kollektiva överenskommelsen.

Rättighetsräven Ulf Mårtens tackar för sig

Efter 38 år på Teaterförbundets kansli så går Ulf Mårtens, vd på Rättighetsbolaget, i pension.

Under hans ledning har ersättningarna för upphovsrätt skjutit i höjden. Senast förhandlade han fram ett betydelsefullt avtal med Netflix.

Vd:n Ulf Mårtens slutar på Rättighetsbolaget.

När Ulf Mårtens började på Teaterförbundet 1982 hade förbundet 4 795 medlemmar. Sedan dess har siffran nästan fördubblats. Men redan då var organisationsgraden i scen- och filmbranschen hög.

– Särskilt på skådespelarsidan. Det gjorde det roligt och spännande att börja på Teaterförbundet, berättar Ulf Mårtens.

Tidigare jobbade han ett par år på Läkarförbundet. Dit kom han direkt efter juridikstudierna i Lund, och där i studentstaden lockade teatern:

– Jag ägnade mer tid åt Lilla teatern än åt juriststudierna.

Faktum var att han sökte till scenskolan.

– Men jag åkte ut.

Vilken scen han sökte med, eller vilka roller han drömde om och spelade på Lilla teatern minns han inte. Men ett nej från scenskolan var ändå inte ett nej.

– Jag tänkte: kanske kan jag jobba med något juridiskt kring teater. För att få fortsätta jobba i den världen.

Sagt och gjort, det blev Teaterförbundet. Hans första arbetsuppgift var som ombudsman för dramapedagogerna.

– Det gjorde jag till 1987 sedan jag tog hand om teaterdelarna.

Men året efter hände det saker.

– Vi var på väg in i en stor konflikt på privatteaterområdet. Jag kommer ihåg att vi träffade Ingmar Mundebo (tidigare folkpartistisk budget- och ekonomiminister) som förlikningsman.

Ulf skrattar, snarare ett underfundigt bornerande än bubblande skratt.

– Lägsta ersättningen för privatteatrarna var under a-kassenivå. Jag lyckades få upp ersättningen med 35 procent. Så mycket har jag aldrig senare fått upp en ersättning, konstaterar han.

Men det var först efter att ha utnämnts till förhandlingschef på 90-talet som han hittade sin nisch: upphovsrätten. Med dåvarande förbundsdirektören var Ulf med och skapade Rättighetsbolaget (Tromb) 1995, och blev vd där 2002.

– Tidigare hade vi kollektivavtal vad gäller upphovsrätt. Nu bestämde vi istället att den enskilde medlemmen skulle upplåta sin upphovsrätt till Teaterförbundet för att stärka både sin och förbundets förhandlingsposition. På bara ett par år anslöt sig 80 procent av förbundets medlemmar till Tromb.

Numera är upphovsrätt avtalad på vartenda område.

– Producenterna behöver rättigheterna som är upplåtna till oss och vi är alltid villiga att förhandla, förklarar Ulf nöjd.

I praktiken har det under de senaste två decennierna betytt hundratals miljoner att dela på för förbundets medlemmar. Be-

Magdalena Boman

loppet har ökat snabbt. 2003 delades totalt 40 miljoner ut, förra året 141 miljoner. Nu senast förhandlade han fram ett betydelsefullt avtal med Netflix.

– Det är roligt, säger han och tillägger:

– Vi har inte fått de här sakerna över en tebjudning och vi måste bereda oss på att ta nya konflikter även i framtiden om våra rättigheter hotas.

Så hur har han lyckats så bra? Han är innovativ och nytänkande förklarar en kollega. Själv säger han att man måste kunna samarbeta och bygga upp en relation med motparten.

– Trots att det är stora internationella mediebolag så handlar det om mänskliga relationer, det är människor man har att göra med.

Nu får någon annan ta över, säger han och välkomnar sin efterträdare och passar samtidigt på att tacka med- och motparter.

Vad gör du när du går i pension?

– Jag är lite orolig för det. Jag hörde ett pensionärspar som sa att det är ett heltidsjobb att sysselsätta sig som pensionär.

Skrattet igen. Sedan:

– En sak jag försummat lite är mina barnbarn. Och så har jag min fru, och vårt sommarhus … Jag ska nog hitta på.

GERT LUNDSTEDT

Hur påverkar coronakrisen dig?

”Tacksamma för de få som går på bio”

Christer Pellerud, biografmaskinist:

– Tidigare arbetade jag heltid på Filmstaden, nu jobbar jag endast 20 procent där, samt halvtid på biografen Zita. Jag hör till de få som permitterats. De flesta inom bio är timanställda. Tillsammans är vi cirka 1 000 personer som delar på 350 heltidstjänster. Många fick gå från en dag till en annan. Endast 100 personer jobbar heltid, och bara de som arbetat mer än två år under en femårsperiod, har permitterats. Många premiärer är uppskjutna till november och mycket av det som skulle produceras i år står still. Hur nästa år ser ut vi inte än. Det kan ta några år att rätta till det här. Jag är mest oroad för att det kan vara trögt att komma igång igen, när bara 15 procent av personalen är kvar. Stora delar av samhället har ju ställt om. Istället för att ha justa anställningar och trygga arbetsvillkor är man timanställd, projektanställd eller sin egen på konsultbasis, då finns inte samma trygghet. Mina vänner har fått panik och gått med i a-kassan. Men vi som fortfarande jobbar är väldigt tacksamma för dem som ändå kommer och tittar på film.

”Hoppas kunna spela in i sommar”

Maria Eriksson-Hecht, filmregissör:

– Jag skulle ha påbörjat en inspelning av en kortfilm, men en vecka innan start tvingades vi dra i handbromsen. Det jobb jag hade i vår har blivit framskjutet och dragit med sig extrakostnader. Jag hade greenlight från Filminstitutet, nu måste jag ansöka på nytt för att kunna täcka extra kostnader. Jag har gått tillbaka till att vara föräldraledig eftersom det inte blev någon film. Men jag har inte många föräldraveckor kvar, och det är inte heller mycket pengar. Eftersom jag är f-skattare lever jag på mina skattepengar som ska in i december i år. Jag har några uppdrag och sitter med i antagningen för STDH och Kulturama. Så har jag gått med i a-kassan. Men därifrån får jag inte pengar förrän i juli. Det är just nu ett glapp ekonomiskt. Än så länge är det ovisst när vi kan återuppta produktionen. Kortfilmen är tänkt att spelas in på Öland men det är ju restriktioner kring resande. Vi hoppas på att kunna spela in i sommar, allra helst i juni, men i nuläget är det svårt att veta.

”Jag har spelat in musik i min studio”

Josef Törner, skådespelare:

– Jag jobbade på Västmanlands teater när beskedet kom. Vi hann genomföra sju föreställningar av en teaterkonsert *Bellman 2.0*, innan vi var tvungna att lägga ner. Jag har ägnat tid till att sitta i min studio och spela in musik. Så jag har sysselsatt mig själv. Jag behöll min grundlön från teatern tills kontraktet löpte ut. I sommar skulle jag jobbat på privatteater, men det blir ju inget av med det. Så det blir mindre pengar, än vad jag hade räknat med. Jag har visserligen kunnat göra några dubbjobb, men också de är färre än vanligt. *Bellman 2.0* är ett samarbetsprojekt med Uppsala stadsteater, och till hösten hoppas jag att föreställningen kan tas upp där. Men från och med nu är jag tvungen att lyfta a-kassa.

”Stödet är en förolämpning mot kultursektorn”

Stockholms stad står fast vid sitt beslut att krispaket till kulturen ska ske genom att frysa vårens befintliga kulturstöd. Samtidigt tillför Region Stockholm 6,4 miljoner extra kronor till kulturutövarna.

Den 21 april klubbade kulturnämnden i Stockholm igenom sitt förslag till krispaket för det fria kulturlivet, initierat av kultur- och stadsmiljöborgarrådet Jonas Naddebo (C). Detta trots starka protester från bland andra Teaterförbundet för scen och film och Klys.

I en skrivelse till Stockholms stad understryker Teaterförbundet att en krisfond kräver nya medel istället för att de – som nu – tas från vårens befintliga kulturstöd. Annars, menar förbundet, kan det få förödande konsekvenser för Stockholms kulturliv på lång sikt. Även Klys understryker vikten av att ett krispaket måste ligga utanför ordinarie budget. Därtill samlades över tusen namnunderskrifter in från kulturaktörer inklusive oppositionspartier med flera inom bara ett dygn, i syfte att stoppa förslaget.

Emelie Bergbohm, producent och initiativtagare till uppropet, därtill grundare av kommunikations– och producentkontoret Bohm Bohm Room, förvånas över att Kulturnämnden inte har lyssnat på alla protester.

– Jag är besviken över den tystnad som slagit mot oss som står bakom uppropet. De styrande politikerna, kommunstyrelsen och kulturförvaltningen har inte återkopplat. Jag tycker det är oprofessionellt att som folkvald inte söka dialog. Krisstödet är en förolämpning mot hela kultursektorn som befinner sig mitt i en djup ekonomisk kris.

Samma dag som beslutet togs skrev Torun Boucher (V) på Facebook att det är ”sanslöst dåligt förankrat”. Vidare om det politiska samarbetet i nämnden att det har ”funnits noll - exakt noll - samverkan runt detta.”

Samtidigt meddelar Region Stockholm att de nu tillför 6,4 miljoner kronor i extra kulturstöd till den hårt drabbade kultursektorn, med planerad utbetalning i maj. Pengarna riktas främst till dem som redan får stöd av kulturnämnden.

Därtill öppnar de upp för att de aktörer som fått stöd från Region Stockholm under 2018 eller 2019 även ska kunna söka detta extra krisstöd. En ekonomisk lättnad som presenteras är att pengar till konst- och kulturprojekt som inte blir av med anledning av virusutbrottet inte kommer att återkrävas. YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Scenkonsten i landet kräver helhetsgrepp

Region- och länsteatrar fick inte del av kulturens krispaket. – Stat och regioner måste ta ett helhetsgrepp om scenkonsten. Vi har en nationell kulturpolitik att slå vakt om, säger Mikael Brännvall, vd för Svensk scenkonst.

Hela höstrepertoaren på Borås stadsteater ställs in, som en fortsatt följd av coronakrisen. Det har huvudmannen, kulturnämnden i Borås, beslutat. Därigenom räknar nämnden med en besparing på cirka fem miljoner kronor, som istället kan gå till ”andra verksamheter”. Vilka dessa skulle kunna vara nämns inte.

Nyheten kom dagarna innan kulturdepartementets utlovade besked om hur, när och vilka verksamheter som ska kunna ta del av kulturens krispaket. Mikael Brännvall, vd för Svensk Scenkonst, ser allvarligt på framtiden för den regionala scenkonsten, i en tid som normalt brukar vara den period när man säljer som mest biljetter och föreställningar inför den kommande säsongens tidiga premiärer och föreställningar. Det vill säga, våren.

– Generellt kan man säga att det i nuläget är svårt för alla offentligt finansierade scenkonstverksamheter. Bara ett fåtal av våra över 100 medlemmar (varav flertalet teatrar, reds anm) spelar för en livepublik just nu, och då handlar det om enstaka föreställningar för exempelvis skolpublik. Det innebär dels att man förlorar stora biljettintäkter, dels att biljettförsäljningen framåt i tiden också står stilla.

Vid sidan av verksamheter som redan blöder ekonomiskt, brottas medlemmarna just nu med att lösa en oviss framtid, i en bransch där produktionsleden ofta är långa och krångliga. Hur länge ska restriktionerna kvarstå? När kommer de att avvecklas? Hur kommer det att gå till när det väl görs? Lägg därtill nästa dimension: hur kommer publiken att reagera? Vågar den sig tillbaka, när man lättar på restriktionerna? Sedan kan det ju komma en andra våg av corona, påminner Mikael Brännvall.

Till följd av ovissheten jobbar nu många av Svensk scenkonsts medlemmar med parallella strategier beroende på pandemins utveckling.

Vilka coronarelaterade frågor hanterar ni annars på Svensk scenkonst?

– Som bransch-och arbetsgivarorganisation är vår roll att försöka stötta våra medlemmar. De första frågorna som kom upp var arbetsmiljöaspekterna, sedan kom avtalsfrågorna och nu, på senare tid, har även arbetsrättsliga frågor – samt förstås de som rör ekonomin och finansiering – varit ofta förekommande.

Den 24 april fattades det efterlängtade beslutet om hur regeringens krispaket för kulturen ska fördelas. Vad är din reflektion?

– Det är välkommet, men tidsmässigt begränsas det till de första elva veckorna av krisen, fram till 31 maj, och de 500 miljonerna når bara en mindre del av sektorn. Det vill säga, det fria och privata kulturlivet. Nu vill vi se att stat och regioner tar ett gemensamt ansvar för hela scenkonsten för vad som händer efter den 31 maj. Vi har en nationell kulturpolitik att slå vakt om. Det är särskilt viktigt i en sådan här krissituation. Det finns annars en risk att regionerna fattar olika beslut, som kan bidra till en ojämlik tillgång till kultur, beroende på var i landet man bor.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Tusentals kulturarbetare i upprop

Nära 7 000 personer har skrivit under ett upprop riktat till regeringen om att frilansande kulturarbetare med enskilda firmor faller mellan stolarna i krisåtgärderna. Enskilda näringsidkare har fortfarande varken tillgång till systemet med korttidsarbete eller möjlighet till a-kassa samtidigt som de har viss aktivitet i sin firma.

Uppropet har initierats av två enskilda näringsidkare: Rita Saxmark, sångerska och artist, och medlem i Teaterförbundet sedan länge, samt sångerskan och violinisten Linnéa Sallay.

Lösningar krävs på problemen både kortsiktigt och långsiktigt för hälften av de 1,2 miljoner personer som enligt SCB:s företagsregister har en enskild firma. Systemet måste ändras i grunden, eftersom det är svårt att starta upp sitt företag efter en vilandeperiod, då du tvingas stänga ner din hemsida, inte får fakturera, inte marknadsföra dig själv och inte får ha kontakt med kunder under tiden du lyfter a-kassa.

Folkets hus och parker sänder ut nödrop

Även Folkets hus och parker har sänt ut ett officiellt nödrop till kommunerna. För att samla bilden under coronakrisen uppmanar de nu sina drygt 500 föreningar att samlas under hashtaggen #varskavimötas, för att där ge förslag på möjliga åtgärder.

Därigenom hoppas de belysa vad de själva beskriver som ”en oersättlig del i samhällets infrastruktur för kultur, möten, diskussioner och demokrati som nu riskerar att gå under om riktat ekonomiskt stöd uteblir”.

Märta Thisner

Readings i USA skjuts upp till hösten

Scensverige har tidigare fått medel för att genomföra readings i USA och Ryssland. På Origin Theatre i New York skulle exempelvis Åsa Lindholms *Girls Will Make You Blush* ha presenterats för en amerikansk publik i april. Nu skjuts den upp till hösten. Förhoppningen är att då även genomföra en reading på House of Sweden i Washington.

Levan Akins film på distansundervisning

Sveriges gymnasieskolor erbjuds kostnadsfritt att strömma Levan Akins Guldbaggebelönade drama *And Then We Danced* för sina elever. I erbjudandet, som pågår till 30 juni, ingår också filmhandledning och diskussionsunderlag.

– I distansundervisningstider vill vi underlätta ytterligare för lärare som vill använda sig av filmens pedagogiska potential, säger Filminstitutets vd Anna Serner.

Film och tv-producenterna begär krisåtgärder

Riktade insatser till företagen inom film- och tv-industrin är nödvändiga för att säkra branschens framtid efter corona. Det skriver Film och tv-producenterna. Därigenom vill de påminna om att utan produktionsbolag finns det inga jobb att gå till när coronakrisen är över.

– Coronaviruset har lett till att produktioner ställs in eller skjuts upp, vilket innebär enorma kostnader som ingen försäkring täcker upp för. Alla i branschen jobbar dag och natt för att lösa problem och skademinimera. Men vi behöver hjälp. Om den här krisen blir långvarig hotas annars hela branschens existens, säger Eva Hamilton, ordförande för organisationen Film och tv-producenterna.

Stockholms stad tillsätter en coronacoach

Driver du en kulturverksamhet i Stockholms stad och har förlorat publik- eller hyresintäkter på grund av coronapandemin? Då kan du få guidning, rådgivning och coachning av en så kallad kulturlots, finansierad av Stockholms stad. Några områden som du kan få hjälp med är generell guidning till statliga, regionala och kommunala åtgärdspaket, samt fördjupad rådgivning om hyresfrågor. Läs mer på Stockholms stads hemsida (företagsservice).

Behov av plattform för streamad scenkonst?

Scensverige har gått ut med en enkät om behovet av en gemensam, digital plattform för streamad scenkonst. Missade du enkäten, men har tankar och idéer om hur en sådan skulle kunna fungera, kan du mejla Scensverige på info@scensverige.se.

Filminstitutet tidigarelägger stödmedel

Svenska Filminstitutet omfördelar medel inom de befintliga stöd som ges, allt för att underlätta och mildra de negativa effekterna av covid-19. Och med syfte att stärka likviditeten samt bidra till fortsatt verksamhet i hela filmkedjan.

I slutet av mars kom en stödbudget om 40 miljoner kronor, varav tio miljoner kronor betalades ut via den så kallade ”biotjugan”, fem miljoner kronor vardera gick till lansering av svensk och internationell film och till utveckling av filmprojekt. Övriga 20 miljoner gick till produktionsstöd till coronadrabbade filmproduktioner med inplanerad start fram till den 1 juni.

Redan den 13 mars vidtog Svenska filminstitutet flera akuta åtgärder för att rädda filmbranschen under corona. Dessa är (i urval) att: återbetalningskraven tas bort, vilket innebär att beviljade stöd för projekt och aktiviteter som inte har kunnat genomföras (eller färdigställas) heller inte kommer att behöva återbetalas. Vidare att en möjlighet till ”nyansökan” för inställda lanseringar införs. Förprojekt, evenemang och kampanjer som har senarelagts förlängs, eventuella tidsfrister kopplas till villkoren för stöden.

Samtliga åtgärder gäller från och med fredagen den 13 mars och tills vidare.

Läs om alla åtgärder på filminstitutet.se

En tom salong på Maximteatern.

Privatteatrarna befarar konkurser

Privatteatrarna glöms i debatten om krispaketen till kulturbranschen. Det skriver cheferna för Svensk scenkonsts medlemmar Junibacken, Maximteatern, 2Entertain och Blixten & Co i en debattartikel i Dagens Nyheter.

Perioden mars till september räknar privatteatrarna (enbart de som är medlemmar i svensk scenkonst) med en förlust på cirka 400 miljoner kronor i uteblivna biljettintäkter, något som avsändarna menar kan leda till konkurser. Det riskerar att rubba ekosystemet i en bransch som till stor del består av frilansar, vilka går mellan både privat och offentlig sektor. Något de menar att bidragsgivarna inte tar hänsyn till.

Skoningslösa drugor utmanar rädsla med kärlek

I ett kulturlandskap där fysiska publikmöten inte längre är möjliga vill dragdrottningarna i *Hbtqul*, skådespelarna Per Öhagen och Razmus Nyström, ta plats i digitala plattformar och på egna villkor.

Elisabeth Ohlson Wallin

”Det hävdar ju alla straighta manliga skådisar, att teater är som fotboll. Konstigt bara att så få är teamplayers”, säger Per Öhagen med snärt i repliken, klädd i leopardmönstrad turban och silkesrock, i ett avsnitt av *Hbtqul* där de båda drugorna ser på fotboll.

”Jag bara skoja, ni är jättebra”, fortsätter han och blinkar med lösfransarna in i kameran, medan kollegan Razmus Nyström med trötta ögon skakar på huvudet.

Förolämpningarna känns igen från en lång tradition av dragqueens som levererat obekväma sanningar och komiskt tillspetsade överdrifter från klubbscener genom hela den moderna hbtq-historien. Men i tider av coronapandemi får förolämpningarna levereras från karantänsoffan istället.

– Tillvaron är skrämmande just nu, men samtidigt packad med möjligheter. Jag har fått tid att fundera på vad som är kärnan i mitt konstnärliga uppdrag och vad jag själv vill lyfta fram, förklarar Per Öhagen.

Målsättningen med *Hbtqul* är att följa sin lust och kommunice-

Razmus Nyström och Per Öhagen direktsänder ett avsnitt av *Hbtqul*.

ra med publiken utifrån en icke-straight agenda, med isoleringen som fond, berättar de båda skådespelarna som till vardags arbetar på Kulturhuset Stadsteatern respektive Dramaten.

När oro sprider sig i ett samhälle är det viktigt att som konstnär utmana rädslan och lyfta fram fler perspektiv. Från början var projektet mest tänkt som en rolig grej och ett tillfälle för Per och Razmus att stärka sina egna queera färger i skådespelarpaletterna.

– För mig är det obeprövad mark att sätta min dragpersona framför en kamera och kabla ut det till människor. Jag har spelat queera karaktärer i föreställningar förut, men aldrig visat mitt egna draguttryck på det här sättet. Det är nytt för mig som skådis, berättar Per som innan skådespelarutbildningen i Göteborg tillhörde dragshowgruppen Cunigunda.

Razmus Nyström har också uppträtt i drag tidigare, i föreställningar som *Happy End* på Kulturhuset/Stadsteatern och *Angels in America* på Dramaten, men det personliga draguttrycket är en förhållandevis ny erfarenhet.

– Jag har väl testat privat några gånger, men det är väldigt nytt

Elisabeth Ohlson Wallin

Elisabeth Ohlson Wallin

och jag är ganska nyfrälst, för det här förlöser någonting i mig. Jag kan leva ut mitt inre på ett helt annat sätt.

Med tiden växte projektet till att bli en plattform för improvisation och en slags lek med platstagande på egna villkor. Som skådespelare på institutionsteater kan det ibland kännas ensamt att vara hbtq-person och att våga leva ut sitt fulla register är inte sällan skrämmande. Drömmen är att *Hbtqul* ska kunna fungera som en språngbräda till att våga mer.

– Jag använder mycket av min egen ängslan för att ta plats när vi spelar in, förklarar Razmus. Min förhoppning är att inspirera andra till att trotsa liknande rädslor. Jag vill backa kollegor till att göra egna projekt och förmedla min vilja att ta del av deras konstnärsskap. Jag saknar kollegial pepp jättemycket, särskilt mellan oss som är queer. Jag saknar det hos mig själv också och vill aktivt göra annorlunda.

Konsten har en avgörande roll i samhället i kristider anser de båda. När människor tvingas isolera sig i sina hem konsumeras alltmer konst online i form av filmad teater, långfilm, musik, ljudböcker och Netflix.

– Jag tror inte folk är medvetna om hur mycket konst de konsumerar, slår Per fast. Vi har valt det här formatet med *Hbtqul*, någon annan kanske spelar in en hel monolog eller sjunger sånger. Vad du än gör finns det folk som får ut någonting av det och då blir konsten viktig.

Razmus håller med.

– Om en liten kille från landet, där heteronormen slår så jäv-

Elisabeth Ohlson Wallin

la mycket hårdare, kan hitta oss på sin padda skulle det vara det vackraste och största målet. Konst i kristider för mig ska vara enande och med kärleken som paroll. Om vi ”går på” någon så är det de mest priviligierade.

Konstens roll har också tydliga kopplingar till den oberoende journalistiken, menar Razmus vidare, eftersom även den har till uppdrag att kommunicera och kommentera skeenden. Men medan journalister har krav på sig att vara opartiska och utgå ifrån trovärdiga källuppgifter har konstnärerna möjlighet att vara ett friare språkrör.

– Vi kan ju skruva upp saker och göra satir, eller varför inte skoningslöst rikta ljuset mot maktens skuggfigurer? Det vi ser hända nu, egentligen långt innan pandemin, är en nedmontering av demokrati där journalistik smalnas av, forskningsinstitutioner ifrågasätts och konst kontrolleras. Just konsten blir farlig eftersom vi kan ”elda massorna”, som Suzanne Osten säger. Vi behöver kämpa för att behålla bredden i vår uttrycksform, både inom det fria kulturlivet och på institutionerna.

Det blir dock allt svårare att stå upp för sådana värden, när många är inställda på att ta sig igenom en dödlig pandemi och lever sina liv i allt snävare sammanhang.

– Isoleringen skapar en kyla, vi förs bort ifrån varandra och möter inte längre andras behov. Det finns en fara i att bara umgås med sig själv och sina egna tankar. När vi väl kommer ut igen och möter omvärlden, vad händer då?, frågar sig Razmus. Vilka politiska ideologier kommer plockas upp och vilka blir då beskyllda?

Ni skämtar ju en hel del i era klipp. Vad spelar humorn för roll just nu?

Razmus Nyström
Ålder: 28 år.
Utbildning: Teaterhögskolan i Malmö.
Uppsättningar i urval: *La Cage aux Folles* (Östgötateatern), *Angels in America* (Dramaten), *Safe* (Dramaten), *Hamlet* (Dramaten), *Vågen* (Kulturhuset Stadsteatern), *Fablerna* (Kulturhuset Stadsteatern).
Aktuell med: *Furstinnan av Amalfi* (Dramaten). Inställd tills vidare, samt *Bortbytingen* (SVT Play).

Per Öhagen
Ålder: 43 år.
Utbildning: Teaterhögskolan i Göteborg.
Uppsättningar i urval: *Tolvskillingsoperan* (Masthuggsteatern), *The Laramie Project* (KulturhusetStadsteatern), *Dogville* (Folkteatern i Göteborg), *Vågen* (Kulturhuset Stadsteatern), *Fablerna* (Kulturhuset Stadsteatern).
Aktuell med: *EQ* på Kulturhuset Stadsteatern i Skärholmen (inställd tills vidare) samt omfattande arbete med teaterns sociala plattformar för att nå målgruppen barn och unga även under corona.

– Jag tänker att den är en livlina, svarar Per. Att kunna skratta tillsammans och skämta om egna privilegier. Att sitta uppsminkad i rätt ljussättning och säga att ”allt är urtufft”, till exempel. Det finns en gräns varje dag då jag inte kan ta in fler nyheter och då tittar jag på stand-up komik eller gamla barnprogram från när jag var liten. Jag söker värmen och humorn, för det öppnar fantasin och breddar perspektiven.

Razmus nickar instämmande.

– När vi umgås tittar vi på klipp med gamla skådespelare. Margaretha Krook, Lena Nyman, Ernst-Hugo Järegård eller Hasse och Tage. Det finns en sådan jävla kraft i det de gör. Deras sketcher och komedier vill ju ständigt belysa samhällsproblem, orättvisor och förtryck. De tar plats och gör det med värme och kärlek. De inspirerar oss verkligen!

Men kan man skämta om corona?

– Det beror på kontexten. Vi har haft några kriser i drugstugan, säger Per och skrattar, egentligen vill man ju inte trampa någon på tårna. Men jag ser upp till dragqueens som Bianca del Rio och Jackie Beat, vilka ofta drar hisnande, svarta skämt och avslutar med repliken ”oops, to soon?”. Jag tycker det är något be-

Elisabeth Ohsson Wallin

friande med det. Man kan skoja om nästan allt så länge det kommer från hjärtat.

– Rädslan för att skämta kan också bli farlig, tror Razmus. Det är tecken på någonting osunt när till och med fiktionen väcker anstöt. Konstens roll är ju bland annat att utmana, det får vi inte avstå ifrån.

När restriktioner och samlingsförbud så småningom upphävs hoppas Hbtqul-profilerna få möta publiken i verkliga livet med sitt koncept, bortom karantänens kvävande väggar. Siktet är bland annat inställt på äldreboenden för hbtq-personer, där många av dem som gått före i kampen befinner sig idag.

– Det är mycket värdefullt för oss som minoritet att konstnärer i vår sfär börjar rikta sig ut och bjuda in, om så än på en bakgård vid ett äldreboende, slår Per fast.

– När det här är över och vi får möjlighet att vara i direkt kontakt med publiken, så finns det inget mer eftersträvansvärt än att få uppträda för vårt eget community, avslutar Razmus och det är svårt att undgå strimman av stolthet som letar sig fram i blicken.

ALEKSA LUNDBERG

Så corona-säkras inspelningen av HUSS

Inspelningen av Huss i Göteborg fortsatte trots coronakrisen.

– Vi filmar sista blocket nu och historierna ska vävas ihop med tidigare säsonger. Det är lite skört så här i slutläget, ingen får bli sjuk, Vi har byggt upp långa linjer för karaktärerna, och väven ska nu tydliggöras, säger producenten Daniel Gylling på Yellowbird.

Josef Persson

I takt med Folkhälsomyndighetens rekommendationer har produktionsbolaget Yellowbird valt att lägga om villkoren för produktionen och anpassa inspelningen steg för steg i syfte att minska smittspridning. Sedan coronan bröt ut har de varit mycket noggranna.

– Är någon det minsta snuvig skickas personen hem och de måste hålla sig från arbete i minst tre dagar. Vi har fått ta in en hel del extrapersonal. Vi har haft turen att kunna plocka in folk från tidigare block, personer som är väl insatta i projektet, och de miljöer vi arbetar med, säger Daniel Gylling.

Produktionsbolaget har gjort allt för att hålla nere antalet personer på inspelningsplats. Kontoret har flyttat från inspelningsplatsen till annan ort. Yellowbird har dragit ner på antalet statister och praktikanter, som inte behöver vara på plats, har omplacerats. Antalet transporter har blivit fler, endast fyra personer får sitta i en minibuss. Skådespelarna tar antingen taxi, eller skjutsas till inspelningen med någon de arbetar nära med.

– Vi har förändrat fikaborden, all mat är inplastad, frallor som Delicatobollar. Tidigare hade vi stora bufféer med mat, nu kommer all mat portionsvis, packad i folieformar.

Daniel funderar hela tiden på vad de kan göra bättre, och tar tacksamt emot tips och förslag från alla i teamet. Folk äter två och två med avstånd från varandra, och statister och skådespelare äter i separata salar.

– Jag har köpt in munskydd för dem som vill ha det. Men det är inget vi tvingar någon till att bära i det här läget, men de som vill ha ska kunna använda ett skydd.

Det är just något som maskörerna efterfrågat.

– Vi är alla positiva till att vi har fått fortsätta jobba, säger skyddsombudet Johanna Lindqvist, kostymassistent på *Huss*, som i vanliga fall arbetar som maskassistent.

Hon menar att produktionskontoret varit mycket lyhörda för folks oro. När någon påpekade att en av skådespelarna såg sjuk ut, så agerade kontoret direkt med att skicka hem personen i fråga.

– Vi jobbar mycket medvetet och produktionsbolaget är pålästa, säger Johanna.

Med tanke på att *Huss* är en krimhistoria så rymmer berättelsen inga särdeles intimare scener. Så fort det har varit en handskakning i en scen, har teamet störtat fram med handsprit, berättar Johanna.

– Maskavdelningen är vana och noga med hygien, de är skolade i det. Penslar spritas varje gång ett jobb görs på en person.

Skådespelaren Karin Franz Körlof är noga med vad hon tar i vid kaffepausen under inspelningen.Hon axlar huvudrollen som Katarina Huss och dotter till Irene Huss.

Josef Persson

Lotten Svensson, maskassistent på *Huss*.

Josef Persson

Johanna Lindqvist, kostymassistent och skyddsombud på *Huss*.

Josef Persson

Många i teamet jobbar med blå plasthandskar på händerna.

Vill du veta mer om arbetsmiljöfrågor?

- Den som vill förkovra sig i arbetsmiljö med inriktning på corona kan gå in på Prevents hemsida. Där finns checklistor för riskbedömningar för just corona: www.prevent.se/amnesomrade/coronaviruset/
- Annan information om corona finns på www.teaterforbundet.se

Kajalpennor spritas och vässas innan de används på nytt. Används läppstift tar vi alltid det med spatel till hand, och använder oss av en pensel från handen. Det är grundregeln i alla sammanhang.

Lotten Svensson, maskassistent på *Huss*, konstaterar att alla har steppat upp ytterligare ett steg vad gäller hygien. Tidigare hände det att hon tog i en tandpetare med händerna, nu använder hon alltid ett papper emellan innan den ska förflyttas. Likaså hålls statister och skådespelare åtskilda i alla sammanhang.

– Vi undviker att sätta i en tofs i statisternas hår om de har möjlighet göra det själva. Alla är måna om att hålla avstånd och mycket noga med renligheten. Vi har faktiskt bett om två sminkrum, men det har vi hittills inte fått, säger Lotten Svensson.

På kostymavdelningen använder de sig alltid av intimitetsskydd, berättar Johanna om sådana scener ska filmas. Det är för skådespelarnas egen integritet.

– Vi brukar kräva att de ska använda skydd även om de själva inte vill ha det. Men jag vet inte hur en kyss-scen skulle lösas i ett sådant här läge. Vad vet jag, haha, om skådespelarna skulle bli tvungna att gurgla med sjukhussprit före och efter, funderar Johanna medan hon försöker föreställa sig scenen.

Bara en scen har produktionsbolaget fått göra om med utgångspunkt från coronakrisen. I manus var det tänkt att en begravning skulle hållas i en kyrka med ett hundratal statister. Den scenen har skrivits om till att bli en utomhusbegravning med de närmast anhöriga.

Produktionsbolaget har erbjudit skådespelarna att bo kvar i Göteborg. Men om de absolut velat åka därifrån har biljetterna bokats om till första klass, med rekommendationer om begränsat umgänge.

– Alla tänker på att ha mindre närkontakt och att överlämnande av utrustning går rätt till. Utifrån ett fackligt perspektiv har allt skötts fint. Den största oron i teamet har gällt att produktionen ska stängas ned, hur det skulle bli med kontrakt och löner, säger elektriker Spike Jonzon, fackligt ombud på produktionen.

Alla i teamet gör vad de kan. Linjeproducenten Olle Wirenhed blandar ihop sin egen handsprit enligt recept han hittat på nätet, eftersom handsprit säljs till dyra pengar i butikerna. Och många jobbar med blå plasthandskar på händerna.

– Att få komma till set under den här perioden har varit så härligt, i det närmaste som en fristad för mig, säger Josef Persson, stillbildsfotograf på Huss.

MAGDALENA BOMAN

Lasse gör skruvad film på liv och död

– Så länge jag minns har jag varit rädd för döden, men någonstans förstår jag att jag kommer att möta henne, säger animatören Lasse Persson, som genom Teaterförbundet för scen och film har fått stipendium från Öppet arkiv för att utveckla sin film om döden.

Bild ur kortfilmen *Att vara två*.

I SITT SMALA SEKELSKIFTSHUS i Malmö, med utsikt mot en blommande trädgård är Lasse Persson i full gång med sitt projekt. Stipendiet delades ut i februari, och mot slutet av april är i stort sett bildmanuset klart. Lasse Persson har ägnat coronakrisen till att utveckla sin historia om döden.

– Vissa saker har jag redan animerat, en slags livscykel i form av en blomma med ansikten och huvuden och kroppar, som dör och återföds, det är lite obehagligt, säger han förnöjt.

Samtidigt är det en farsartad historia med en av hans favoritfigurer, den Stora Damen, som funnits med i hans historier allt sedan 90-talet då han utbildade sig till animatör på Sheridan College i Oakville i Kanada.

– Hon är min hjältinna, och en värdig motståndare till döden, säger Lasse.

Lasse Persson har öga för de lite udda och utstötta personerna. På sitt eget filmbolag Swedish Ecstasy film har han i över 20 år skapat och producerat animerade kortfilmer för vuxna, som blivit prisbelönta på festivaler världen över. Lasse arbetar med klassisk animation – han handtecknar varje sekvens av rörelserna. De underfundiga berättelserna har humoristiskt skruvade figurer, det är karaktärer som inte beter sig som förväntat. Den senaste kortfilmen *Att vara två*, som ska visas på SVT i vår handlar om en kvinna som ska gifta sig, men som väljer att rymma iväg med sitt manliga alter ego istället för att genomföra bröllopet.

– Jag har själv ett kvinnligt alter ego, hon heter Lisa. Som Lisa har jag rest runt och visat mina kortfilmer och pratat om konvenans och trans under rubriken *Gå över gränsen*, berättar Lasse.

Lisas/Lasses filmer har varit med bland annat på en kvinnofestival i Ankara, en LGBT-festival i St Petersburg, på filmfestivaler i Mexiko och i Rio de Janeiro. Vid flera tillfällen har han talat om sitt filmskapande på Pride i Stockholm.

– Parallellt med min kortfilm jobbar jag med ett roligt projekt som gatukontoret i Malmö beställt, nu när FN:s barnkonvention har blivit svensk lag. Jag har ju ritat mycket ihop med barn på dagis och just nu levandegör jag en del av deras teckningar. Dessa animationer ska ingå i en längre film som barnen själva filmat. Barn som är mellan fyra och sex år har fått i uppdrag att filma sina egna miljöer. Det blir liksom ur ett kofångarperspektiv. Mina korta 40 sekunders animationer ska sedan sprängas in i deras filmer. Det finns en likhet idémässigt med Terry Gilliams animationer i *Monty Pyton's Flying Circus*. Jag är ju ingen pedagog, så det här är ett experiment, men vansinnigt roligt.

ÅTER TILL KORTFILMEN om döden. Lasse har tidigare försökt närma sig en berättelse om döden som skelett, den gången blev han aldrig nöjd. Den blev bara lustig.

– Denna gång blandar jag in mig själv. Det där att inte existera, det är för mig riktigt läskigt, säger Lasse.

Filmen inleds med att animatören tecknar en port som han fyller med svarta linjer. Med hänvisning till att animera betyder levandegöra, lägger sedan animatören ett nytt papper på animationsdisken. Stora Damen ritas upp. Hon är på ett danshak och träffar där en späd kvinna med vingar. Som snart visar sig vara en ledsagarinna till dödsriket.

Inspiration till denna gestalt är hämtad från en karaktär i etruskisk mytologi kallad Vanth. Vanth dansar och förför Stora Damen. Hon vill så snart det bara går slinka iväg med sin nyfunna väninna genom en svart port. Men den Stora Damen vill hellre dricka öl, trotsa tiden och bli berusad än att ledsagas genom porten. Till slut klarar hon sig, men inte animatören som blir inlockad i filmen av den förföriska Vanth.

– Jag har ju försökt att gömma mig bakom mina tecknade figurer. Men sorry. Till slut kommer det inte att gå. Det är något av en tröst för mig att stiga in i dödsriket tillsammans med Vanth. Hon vill mig väl! Samtidigt är det läskigt. Ska man verkligen behöva vara med om detta?!

MAGDALENA BOMAN

Namn: Lasse Persson.
Bor: Norra Sofielund i Malmö.
Bakgrund: Jobbade som animatör och regissör på Penfilm i många år. Medverkat i produktioner som *Resan till Melonia* (1989), Lennart Hellsings ABC-filmer (80-90-tal), *Lilla Spöket Laban* (2005-2010), *Lilla Anna och Långa farbrorn* (2011-12). *Emil och Ida i Lönneberga* (2013).
Egna filmer i urval: *Honey Bunny* (1992), *Hand i hand* (1996), *Bikini* (2004), *Showing it all* (2016), *Giraffens cykel* (2019), *Att vara två* (2020).

Niile Leander

Hur påverkar coronakrisen dig?

"Alla har permitterats, utan Tillväxtverket hade vi inte klarat oss"

Tobias Hagström Ståhl, ljusdesigner och delägare i Lumination:

– Alla jobb har blivit avbokade fram till slutet av maj. Vi har permitterat hela företaget och håller tummarna för att jobben i höst blir av. Förvånande nog var det supersmidigt att permittera. Vi ansökte om korttidsarbete den 7 april och fick den beviljad samma vecka. Utan Tillväxtverkets pengar hade vi inte klarat vår likviditet. Först permitterade vi all personal inklusive oss delägare upp till 60 procent, från maj upp till 80 procent. Det gör att vi nu kan klara oss till augusti. Jag och min fru skulle ha varit i USA i vår, men dit kom vi förstås inte. I sommar var planen att jag skulle jobba på Drottningsholmsteatern, och lite med turnésommaren, men det ser inte särskilt ljust ut nu. I princip har jag inte jobb förrän den 5 augusti. Faktum är att vi blev husvilla på grund av den inställda resan till USA och har hyrt ut vår lägenhet. Men vi har fått tag på ett boende i ett hus nu, så det blir bra.

"Vi dansar utomhus framför äldreboenden"

Leila Verlinden, dansare på Norrdans:

– Vi har ställt in våra föreställningar och turnéer. Eftersom så många sitter isolerade har vi beslutat oss för att möta publiken på ett nytt sätt. Vi dansar åtta olika soloföreställningar och duetter i trädgårdar, utanför äldreboenden och trygghetsboenden. Vi kallar det Norrdans *Take away*. Folk är så tacksamma. Vi hann knappt lansera vårt projekt innan kommunen ringde och beställde *Take away* till sina äldreboende. Vi har varit i Härnösand, Sundsvall och Sollefteå. Vi uppträder även med en dans i vilken alla i ensemblen medverkar: scener från föreställningen *Vi kan göra va du vill*. Vi är så tacksamma över att få fortsätta att jobba, och att på detta sätt kunna möta publiken. Det är superspännande att få den här direktkontakten. Det har vi ju inte annars, från scen ser du knappt publiken. I fredags dansade vi på en uteplats vid ett äldreboende, de gamla satt innanför ett glasfönster och personalen stod ute på en balkong. Vi har jättebra högtalare och musik och det är 13-14 grader varmt utomhus. Helt underbart.

lia jacobi

Nastia Ivanova och Seung Hwan Lee från Norrdans i *Takeaway*.

Erich Stering/TT

Till minne av Jan Olof Strandberg

En stor teaterman har lämnat oss. Skådespelare, teaterchef, och inte minst – tidigare ordförande för Teaterförbundet.

Jan Olof Strandberg har gått bort. En av 1900-talets i ordets alla meningar mest framträdande skådespelare har lämnat oss. Mycket har skrivits och sagts om hans konstnärliga betydelse inom svensk teater. Mindre har hans sociala och praktiska engagemang för att skapa förutsättningar för vettiga arbets- och levnadsvillkor för dem som arbetar inom kulturområdet uppmärksammats.

Att det engagemanget till stor del kanaliserades genom insatser inom Teaterförbundet och i förlängningen också genom stiftelsen Höstsol, är för den som kände honom inte förvånande. Sedan mitten på 50-talet pågick ett hårt arbete med att försöka förvandla Teaterförbundet till en faktisk och stark facklig organisation. Förbundet hade dittills närmast betraktats som en kamratförening med sociala ambitioner. Rolf Rembe hade anställts för att genomföra reformerna och han hade snart en både aktiv och enig styrelse bakom sig. För att lyckas var det viktigt att i styrelsen få med representanter med såväl kunskap som förankring inom kulturområdet. Att dessutom ha en publik förankring skadade naturligtvis inte heller. Att ha Jan Olof med som vice ordförande i den gruppen var naturligtvis inte dåligt. Och när han 1967 efterträdde Erland Josephson som ordförande, hade Teaterförbudet redan vunnit respekt som en alltmer etablerad part på arbetsmarknaden. Jag vet, för jag övertog Jannes post som vice ordförande.

Vi fick vara med om några spännande år i ett politiskt laddat decennieskifte, där vi ömsevis blev skällda som revolutionärer och ömsevis som centralbyråkrater. Jannes övergripande omdöme, lugn och humor var oss till stor hjälp under de årens konflikter och ibland ganska trassliga stormöten.

I början på 70-talet lämnade han sitt uppdrag på Teaterförbundet och hamnade liksom sin föregångare Erland Josephson, som chef på Dramaten. Men ett uppdrag på teaterförbundsområdet lämnade han inte förrän långt senare. Styrelseuppdraget i Höstsol, den stiftelse som har resurser att värna om och ge hjälp åt de verksamma inom scen och film området, som har behov av stöd.

LARS EDSTRÖM

Nu behövs kulturen mer än någonsin Bibu kommer tillbaka!

Det är en allvarlig styrelse som har möte den 16 mars. Veckan innan har vi släppt programmet för Bibu 2020 och de första timmarna bokades det biennalpass i en väldig fart. Jag satt med mitt projektteam, vi hade köpt ”gofika”, och tittade på hur bokningarna tickade in. Glada och lite uppspelta. Hela programmet om 155 programpunkter var uppe på hemsidan. Ett par timmar efter vårt programsläpp hade regeringen presskonferens och då kom beskedet om förbud mot att anordna sammankomster med över 500 i publiken. Direkt börjar vi planera; vad kan vi genomföra ändå, på vilka platser är vi mer än 500 samtidigt? Samtidigt avtog bokningen nästan helt. Jag började räkna på olika ekonomiska scenarier och vilka risker vi kunde ta, hur länge kunde vi vänta innan vi fattade beslut, skulle vi bara ställa in den internationella delen av programmet, och så vidare. Styrelsens beslut att ställa in var det enda rätta, ett beslut som alla andra aktörer i branschen också har behövt fatta.

Besvikelsen är stor, inte bara hos oss som direkt arbetar med Bibu. Även juryn har uttryckt sin besvikelse, så klart! Allt arbete de lagt ner under nästan två års tid, alla samtal, alla timmar de ägnat åt att titta på föreställningar. Flera grupper som valts ut undrar om de istället får spela 2022, eller kan vi inte göra en Bibu redan 2021? Kan vi sända något digitalt? Vi hade fått in rekordmånga förslag från scenkonstbranschen på seminarier och workshops. Vi hade efter bara ett par dagar fått in dubbelt så många skolbokningar som förra gången. Hela kulturnämnden i Helsingborg skulle köpa endagspass. Kulturminister Amanda Lind skulle invigningstala. Gymnasielever skulle vara volontärer. Arbetet som jag och mitt team hade lagt ner för att göra den bästa Bibu började ge resultat. Så för att travestera en känd svensk artist: ”Är en inställd festival ändå en festival?”

Någonstans är det ju det, det är bara det att vi aldrig fick möta biennaldeltagarna, skoleleverna, politikerna, allmänheten. Aldrig ta den där ölen med tidigare kollegor och gamla såväl som nya vänner. Aldrig diskutera juryns urval. Inte fortsätta det där panelsamtalet som aldrig kom till punkt utan diskussionen fortsatte utanför på trottoaren. Inte få den där scenkonstupplevelsen att bära med sig för alltid.

Besvikelsen och tomheten är stor för många just nu denna vår. Sorg och oro präglar vår vardag. I tider som denna behövs kulturen mer än någonsin och det är fantastiskt att se hur de digitala flödena fylls av kultur. Går det att sända en festival digitalt och på så sätt ersätta det fysiska mötet och upplevelsen? Eller ligger det i själva ordet sända en enkelriktad betydelse som går emot festivalens funktion som sådan?

Bibu antog en ny vision för verksamheten förra hösten: Bibu bubblar och brinner; scenkonstmötet som förändrar världen. En vision som nu gäller mer än någonsin för vårt framtida arbete. Scenkonst är till för att vi ska känna, tycka, bli inspirerade och för att starta samtal. Och Bibu är platsen där det kan ske. Vi kommer tillbaka 2022!

INGRID FRANSSON
Verksamhetsledare/vd för Bibu scenkonstbiennal för barn och unga

Vi tycker att det är viktigt att du känner dig trygg när du letar nytt jobb!

100 % VIKTIG

Vi försäkrar det mesta - vårt hem, vår bil, vår båt och våra djur. Inte för att vi förväntar oss att det ska hända något utan för att vi ska ha råd om det händer.

Samma sak gäller när man försäkrar sin inkomst vid arbetslöshet. Inte för att vi förväntar oss att bli arbetslösa, utan för att vi ska ha råd att vara mellan två arbeten.

Vi kan din bransch!
Det finns särskilda regler vid arbetslöshet för dig som är kulturarbetare, och vi kan din bransch.

Det kostar 112 kronor per månad att vara med - och det är lätt att bli medlem!
Skicka in en ansökan om medlemskap för att bli medlem. Det gör du enklast genom att klicka på Bli medlem på vår hemsida.

För att ha rätt till inkomstbaserad ersättning måste du bland annat ha varit medlem i tolv månader*. Därför är det viktigt att du försäkrar din inkomst i god tid.

*För mars till december 2020 gäller tillfälliga regler som innebär att varje månad räknas som fyra medlemsmånader.

UNIONEN A-KASSAN

Du hittar mer information om a-kassa och kulturarbete på vår hemsida unionensakassa.se/kulturarbete. Har du frågor kan du skicka ett meddelande på Mina Sidor. Du kan också ringa oss på 0770-77 77 88.

Direktsänd scenkonst öppnar nya möjligheter

Efter bara två veckor tvingades moment:teater att lägga ner kritikerhyllade *Inspektionen* på grund av coronapandemin.

Istället valde frigruppen att köra livestreaming på webben, en hackig erfarenhet som Andreas Boonstra nu gärna tar med sig och bygger vidare på.

Moments nya uppsättning, *Inspektionen*, hade just haft premiär. Den 11 mars spelade ensemblen vad som skulle vara den sista föreställningen innan ett planerat speluppehåll på en vecka.

– Vi skojade lite och sa: tänk om det istället är den sista föreställningen för alltid. Sedan gick det väldigt fort, med den ena efter den andra teatern som stängde ned, berättar Andreas Boonstra när vi ses i en ekande tom foajé i Gubbängen. I den före detta mormonlokalen har Moment huserat i exakt tjugo år, men jubileet och en planerad jubileumsföreställning i höst riskerar nu att ställas in.

Jag har insisterat på att vi ska ses live istället för via Skype. För att få den rätta känslan, trots att det innebär tre byten med kollektivtrafik, i en tid när Folkhälsomyndigheten avråder från alla onödiga resor. Men en text som bygger på ett verkligt möte blir ju så mycket mer levande när man ses i den verkliga miljön – eller?

Vi inser att det i sig blir en tydlig bild av vad det här samtalet ska handla om, nämligen skillnaden mellan analoga och digitala möten – här i form av scenkonst.

För i spåren av corona har allt fler teatrar valt att flytta ut på webben, vilket har mötts av både uppskattning och kritik på kultursidorna. Till den senare falangen hör Dagens Nyheters Kristina Lindquist som bland annat skriver (6/4) att ”digital teater är faktiskt inte scenkonst, på något enda sätt”.

Carla Orrego Veliz

Andreas Boonstra placerar sig diplomatiskt i mittfåran. Han tycker inte att det ena behöver utesluta det andra, det handlar om två helt olika konstformer som kan ge olika perspektiv på en och samma pjäs, men att streaming aldrig kan ersätta teaterns här och nu.

– Jag känner igen diskussionen från när man introducerade livekameror på scenen eller när skådespelarna började bära myggor, att det sågs som ett hån mot skådespelarna. Men jag tror inte att man behöver vara så orolig. Scenkonsten kommer inte att försvinna för att man inför ny teknik.

Andreas Boonstra berättar att de redan på ett tidigt stadium funderade på att livestreama *Inspektionen*, det vill säga direktsända den på webben en kväll. Då hade regeringen ännu inte gått ut med att högst femtio personer får samlas i en offentlig lokal. Redan innan dess märkte teatern av en kraftig nedgång av besökare: oavsett restriktioner från högre instans, så valde folk uppenbarligen frivilligt att hålla sig hemma, säger han och sveper med blicken över de tomma borden i caféet.

Men under den digitala premiärkvällen svek tekniken, på grund av ett för svagt bredband. Att skådespelaren Ludvig Hagberg bara var med på länk (på grund av karantän) gjorde också sitt till med dåligt ljud.

Andra kvällen fick de avbryta sändningen efter en kvart. Men Andreas Boonstra ser det ändå som en lärdomsrik erfarenhet, helt i

Ylva Lagercrantz Spindler

– *Allt för truppen* handlar om en teatertrupp som, på uppdrag av drottning Elisabet I, gör en minnesrekonstruktion av den nyligen hädangångne Christopher Marlowes pjäs *Massakern i Paris, säger* Andreas Boonstra i den numera tomma foajén.

Moments anda att ”the show must go on”, oavsett vad som händer.

– Det var jättespännande att pröva och det fanns kvaliteter i det som jag gärna skulle vilja jobba vidare med, jag skulle vilja säga att det var en värdig avslutning på spelperioden.

När teatern först undersökte möjligheterna att sända *Inspektionen* på webben avrådde de firmor de var i kontakt med från att livestreama. Istället förespråkade de att lägga upp en filmad, klippt version bakom en betalvägg. Men för Boonstra var själva poängen livestreaming, för att uppnå en äkta känsla av ett absolut nu. Att de inte hade repeterat innan och att kamerateamet inte hade sett föreställningen var några parametrar som bidrog till det oväntade.

– Att göra en riktigt bra film tar ju flera år, så att göra en playversion skulle bara bli – en ganska dålig film. För mig var istället hela grejen att vi alla skulle vara här och nu, det var den kvaliteten jag ville ha.

Den dåliga uppkopplingen tycker han kompenserades av ett desto livligare kommentarsfält som pågick parallellt.

– Ibland var det nästan bättre än själva pjäsen! Vi skådespelare kunde se vad folk skrev från logen i paus. Jag blev själv väldigt glad av alla kommentarer, och även att en kusin nerifrån Helsingborg kunde vara med och kolla!

Vilken version tycker du själv blev bäst? Den analoga eller den digitala Inspektionen?

– Den streamade versionen kan självklart inte tävla med den verkliga, men nu handlade det ju snarare om att tävla med ännu en hemmakväll vid tv:n för publiken.

– Jag respekterar samtidigt andra teatrars beslut att inte göra så här, att hålla på sina föreställningar och inte släppa ifrån sig något kanske halvtaskigt, utan snarare spara sin föreställning tills det går att spela igen.

Hur var det att spela utan en publik?

– Väldigt mycket i Moments estetik handlar om publikmötet: att vi är i samma rum, och att vi får gensvar. Så att bara spela för Ipads och tomma säten var därför konstigt, lite av en spökkänsla. Vi har exempelvis en scen som går ut på en ordlek, och som helt och hållet bygger på en publikinteraktion. Men jag kom inte på att där inte var någon publik förrän jag stod vid scenkanten. Det var också märkligt att spela mot Ludde via länk.

Skiljde sig streamingversionen i övrigt från den analoga, sett till innehåll?

– Ja, exempelvis planerade vi att i andra sändningen ta bort Luddes långa monolog om SD (Sverigedemokraterna). Den blev för mycket av en föreläsning utan publikens interaktion, men sedan avbröts alltså sändningen.

– Det var synd att vi bara fick göra den en gång. Vi hade kunnat leka mer med tekniken, vilket var målet. På lördagen hade vi exempelvis en Ipad på scenen som vi skulle köra med själva. Jag hann filma med den i en kvart innan vi fick alltså fick avbryta.

På er hemsida öppnar ni upp för ett digitalt samarbete med andra teatrar. Blir det alltså en fortsättning på experimentet?

– Ja, men vi kommer nog i större utsträckning att filma själva, vi som står på scenen. Jag tänker också att man kanske kommer att ha en uppsättning för scenen och en annan som är en livestreamad version. Och att göra extramaterial, exempelvis livestreama vår logetid i pausen.

Ljud sipprar plötsligt ut ur salongen, skrik och stön. Det visar sig att vi inte är ensamma på teatern, utan här repeteras det för fullt, en pjäs som bestämdes långt innan coronautbrottet och som skulle haft premiär i april: *Allt för truppen* som märkligt nog just handlar om en annan pandemi, pestens London år 1594 där stadens teatrar håller stängt för att förhindra smitta.

När pjäsen kan ha premiär vet de nu inte, men på regissören Josefin Ankarbergs begäran är det inte tänkt att just den ska streamas innan den har fått möta en riktig publik.

– Det blir kanske blir ett uppspel för några få, sedan sparar vi den till hösten.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Moments teknik för livesändningen gjordes av Switcher Studio
Intäkter: Frivillig Swish som ännu ej är redovisad, men som enligt Andreas Boonstra gick ”oväntat bra”.
Antal visningar på Facebook: Föreställning 1: 1 900, Föreställning 2: 1 300

Carla Orrego Veliz

Emelie dansträner hemma

Med pandemin försvinner inte bara jobben utan också den dagliga träningen för dansare. Nu direktsänds den digitalt. Kreativiteten frodas på olika plattformar i världen.

Emelie Wahlman är professionell dansare sedan tio år. Hon har haft jobb och varit med i a-kassan. Så kom coronan.

– Jag skulle påbörja flera projekt när pandemin bröt ut. Dels hade jag spelperioder som pågick, dels en repetitionsperiod som skulle påbörjas.

En sommarteater blev inställd, jobb ett halvår framåt frös inne eller flyttades fram. Dansare har vanligtvis kortare kontrakt än tre månader och kan därför sällan omfattas av avtalen om korttidsarbetet.

– Nu får jag ändå möjlighet att nyttja a-kassan. Det är jättebra.

Dessutom ställdes den dagliga träningen in. Innan pandemin gick Emelie på Danscentrums och Balettakademiens dagliga träning.

– Det stora med daglig träning är att det finns en gemenskap.

Men trots att träningen tillsammans med andra dansare ställts in så har Emelie kunnat fortsätta sina dagliga pass, fast digitalt.

– Jag hittade daglig träning på Facebook där vänner och lärare jag haft, lagt upp sin träning. Likaså finns många privata initiativ, pedagoger som lägger upp en klass för att vara schysst.

Ju mer hon sökte, desto mer fann hon, till exempel dansskolor som fått lov att ställa in undervisningen.

– Istället undervisade man på distans och delade sin utbildning med alla. Jättefint, visar vilken community som finns.

Sedan dess har Emelie sökt sig vidare till träning hon själv behöver och vill ha. Bland annat hittade hon live gaga-träning från Tel Aviv via Zoom.

– Runt hundra dansare är med från olika ställen i världen. Trots att vi är ensamma i våra sovrum är det en känsla av gemenskap.

Att det är direktsänt innebär att Emelie fått anpassa sig:

– Men när allt nu är så flytande är det skönt att ha en tid att hålla koll på. Som på daglig träning.

Hon tror de flesta dansgenrer går att hitta digitalt och räknar

Magdalena Boman

upp yoga, pilates, gaga, balett …

– Men jag kan sakna träning där jag får röra mig över stora områden, jobba på golvet och jobba med kraft. Det är svårt på ett litet utrymme.

Är viss dans svårare att förmedla digitalt?

– Det är klart att balett med ett tydligt system och en tydlig pedagogik är lättare att följa. Medan där man ska vara flera, där tappar man. Dans är kommunikation

Följer du olika klasser digitalt?

– Ja, för att få variation.

Var tränar du?

– På mitt kontor eller i mitt sovrum vid min obäddade säng, och med katten som tittar på mig. Jag har inte så mycket plats som jag skulle önska, och inte samma koncentration som jag skulle vilja.

Vad är ditt tips till de som vill följa daglig dansträning digitalt?

– Att du är snäll mot sig själv, du behöver inte maxa. Det här är inte optimala förutsättningar. Det är så mycket som pågår och det är en stress för alla. Man får göra det bästa av situationen och skratta lite åt sig själv för att det är så knasigt att stå hemma ensam med sin träning.

GERT LUNDSTEDT

Några exempel på digital träning via nätet:

- Danscentrum Syd: Flera tips på daglig träning och workshops
- Balettakademien Stockholm: Streamade klasser och Youtubetips
- Gaga Online: Livestreamat from Tel Aviv och New York åtta gånger om dagen, sju dagar i veckan
- Copenhagen Contemporary Dance School: On Line Classes
- Live-Meytal Blanaru-Feldenkrais: På Facebook
- A Class for a Cause: Initiativ av Elinor Bauer/Uniarts & Leah Landau

Miljötänket genomsyrar allt på GöteborgsOperan, både vad gäller materialval och färger i ateljeer och verkstäder. Målet är att göra Wagners väldiga verk *Nibelungens Ring* till en grön operauppsättning. Bild ur Valkyrian med Brenden Gunnel och Elisabeth Strid.

Del 3 i Scen & films miljöserie:

Göteborgsoperan – det gröna operahuset

Göteborgsoperan spränger miljögränserna. I tio år har operahuset experimenterat med klimatsmarta projekt. Allt från solfångare, bin på taket och egentillverkat smink till omvärldsanalyser och forskningsprojekt.

På Göteborgsoperan finns en miljögrupp med bred representation från de flesta avdelningarna i huset. Arbetet har resulterat i vad som sannolikt har blivit världens grönaste operahus.

– Miljögruppen har en bred förankring i olika yrkesgrupper i de tillverkande verkstäderna, fastighetsskötsel, transport, restaurang, IT och kommunikation. Målet har hela tiden varit att lära oss hur man skapar scenkonst med så lite miljöpåverkan som möjligt. Numera försöker vi att ha hållbarhetstänkandet med i alla beslutsgångar, säger Tatiana Bjarne, som arbetar med färg och patinering på kostymavdelningen, som varit en drivande kraft i miljögruppen sedan starten 2002.

Miljötänkandet genomsyrar stort som smått på Göteborgsoperan. Det märks bland annat i val av material, färger och kemikalier i verkstäderna, råvarorna i restaurangen, installation av solceller och produktion av egen honung från biodlingen på taket.

Teaterns miljöarbete också blivit vida omtalat genom den gigantiska uppsättningen av Wagners epos *Nibelungens ring*, med de fyra operorna, *Rhenguldet*, *Valkyrian*, *Siegfried* och *Ragnarök*, som spelas 2018–2021.

Ett av syftena med storverket har varit att testa hur långt det går att komma i att minska påverkan på miljön i operauppsättningar. För Tatiana Bjarne och hennes kollegor i kostymverkstaden har miljömedvetenheten inneburit en omställning som resulterat i nya arbetssätt.

– Det är en sporre att hitta nya och mer miljövänliga material som går att kombinera med konstnärliga uttryck. Miljöfrågorna tillför något ytterligare i den process av undersökande som arbetet innebär. Det behöver inte vara som man kanske kan tro. I färgeriet har vi använt oss av en ny metod för växtfärgning och har nu en stor receptsamling att visa kostymtecknare. Växtfärger ger lite andra färgskalor vilket blir ett uttryck i sig, framhåller Tatiana Bjarne.

Hon berättar att dekoravdelningen blandat egen färg och att maskavdelningen gjort egentillverkat smink som ett alternativ till miljöfarliga kemikalier.

– En spinoff på arbetet med att hitta nya material i *Ringen* är att verkstäderna har fått pengar för att undersöka en skiva av pappersboard, kallad ReBoard, som kan ersätta kanalplast.

Skivan är testad i ett mindre format till en dansföreställning, men just nu hänger det på om fabriken som tillverkar kan göra den i så långa längder som vi behöver för vår scenhöjd, berättar hon.

För kostymavdelningen har hållbarhetsmålet inneburit att medarbetarna deltagit i föreläsningar och seminarier på Textilhögskolan i Borås, och tagit del av forskningsprojekt på området.

– Jag tror att de flesta på Göteborgsoperan har fått en ökad miljömedvetenhet men samtidigt också insett att valen inte alltid är så lätta. Det är exempelvis svårt att göra en värdering av vilka material som är mest klimatsmarta. Allt har varit en lång och lärorik process där vi hel tiden lär oss nya saker.

Tatiana Bjarne menar att största utmaningen nu är att involvera det konstnärliga teamet, med regissörer, scenografer, kostymtecknare och ljussättare, sångare och musiker, i hållbarhetstänkandet.

– Där görs ju de stora och övergripande valen. Men vi är på väg, säger Tatiana Bjarne.

GERTRUD DAHLBERG

Hur påverkar coronakrisen dig?

"Min plan är att stå stark när teaterjobben tar fart igen"

Mikael Christander, teatersmed som tillverkar teaterdekorer:

– De flesta jobb jag skulle göra för teatrar under året försvann. Men jag kan ju snickra, måla, svetsa, så jag växlade om min verksamhet världigt fort, i stort sett på dagen. Jag har, tillsammans med några andra, tillverkat plexiglasskydd som vi integrerat i den befintliga kassalinjen, och som kan sitta kvar. Och vi har fräst ut en lucka för kortläsarna. Det är alltså ingen lös platta, med oslipade kanter som hänger och dinglar. Vi har jobbat på som tusan. Men den här verksamheten håller också på att mattas av nu. Det har varit brist på plexiglas. Norge och Danmark var snabbare än oss, de köpte 80 ton från Sverige, jag köpte två ton. Jag har kanske bara tio skivor kvar, så nu tar vi fram andra produkter. Det går ju inte att lägga sig på sängen och gråta, för mig har det alltid varit en utmaning när det blir dåligt med jobb. Jag jobbar ju i en utsatt bransch. Min plan är att stå stark när det här är över tills teaterjobben tar fart igen. Det är bara det som gäller. Jag är egenföretagare och de miljoner som staten delar ut till svenska folket är ju lånta fjädrar, de ska ju tillbaks. Det är bara att kämpa på.

KONSTNÄRSNÄMNDEN

Aktuella utlysningar

Residens inom dans

Residens i Sverige *Sista ansökningsdag 19 aug*

Residens i utlandet *Sista ansökningsdag 20 aug*

Internationellt utbyte och resebidrag

Dans *Sista ansökningsdag 19 aug*

Teater och film *Sista ansökningsdag 1 okt*

www.konstnarsnamnden.se

Teater Alliansen

TEATERALLIANSENS KOMPETENSUTVECKLING

TeaterAlliansen följer de rekommendationer och riktlinjer som råder samtidigt som vi arbetar för att återuppta verksamheten så snart som möjligt.

Information publiceras löpande på hemsidan

www.teateralliansen.se/kurser

och på TeaterAlliansens Facebooksida

Med förhoppning om att ses snart!

Ur led är tiden, vi planerar hela tiden

Vi beklagar det svåra läge som vår bransch befinner sig i.
Vi håller liv i alla nätverk och arbetar för att många internationella samarbeten och projekt ska bli av när den nya tiden kommer.
Vi saknar all er scenkonst!

Hälsningar,
Scensverige

SCEN SVERIGE

www.scensverige.se

Förbundsnytt

19 miljoner extra till medlemmarna

Teaterförbundets Rättighetsbolag har betalat ut 19 miljoner kronor extra till rättighetshavarna. Pengarna kommer från Copyswede som samlar in upphovsrättsmedel.

– Då coronaviruset har drabbat många kulturskapare har Copyswede fokuserat på att få ut medel som inte varit möjliga att betala ut tidigare. Nya tekniska lösningar har gjort att vi fått fram uppgifter på individer som tidigare saknats, säger Ulf Mårtens, vd för Rättighetsbolaget och ordförande i Copyswede.

Dessa utbetalningar rör sig främst om ersättningar från åren 2011-2016, och avser ersättningar för program sända via SVTr (en catch up-tjänst hos kabel/IP-operatörer).

– Det är väldigt positivt att vi lyckats med att få lösningarna på plats just nu när så många kulturskapare behöver alla ersättningar de kan få, säger Annette Stolt, ekonomi- och avräkningschef på Copyswede.

Utbetalningar från Copyswede i höst

Tidigare år har ersättningar för privatkopiering och kabeltv betalats ut i juni årligen. Ersättningen rörde visningar som skett två år tidigare. Enligt en ny lag ska ersättningarna nu betalas ut senast efter 9 månader.

För att komma ikapp betalades denna ersättning därför ut två gånger under 2019, i juni betalades ersättningen för 2017 och i december betalades ersättningen för 2018.

Från och med i år betalas ersättningarna ut i september/oktober.

Om du blir uppsagd, kontakta facket omgående

Om du blir uppsagd av din arbetsgivare är det viktigt att du omgående tar kontakt med ditt fackliga ombud på din arbetsplats och om en sådan inte finns så skall du ta kontakt med Teaterförbundet centralt. Mejla då till jour@teaterforbundet.se

Vid alla viktigare förändringar av verksamheten, arbets- eller anställningsförhållanden för medlemmar är arbetsgivaren skyldig att kalla till förhandling. Detta är den primära förhandlingsskyldigheten som följer av 11 § medbestämmandelagen (MBL).

Arbetsgivaren ska påkalla förhandlingen i så god tid som möjligt och innan denne har fattat beslut om förändringen. Medbestämmandeförhandlingarnas syfte är att arbetsgivaren ska ge de fackliga organisationerna tillfälle att yttra sig och diskutera arbetsgivarens förslag innan denne beslutar.

Ju tidigare man får tillfälle att diskutera förslagen, desto större chans har man att påverka resultatet.

Tidsfristen för att ogiltigförklara en uppsägning är 14 dagar efter att du blivit uppsagd och därför är det viktigt att medlemmar kontaktar facket omgående.

Teaterförbundet
/ för scen och film

Förbundsstyrelsen

***Verkställande utskott*: Simon Norrthon** (skådespelare) ordförande, **Christina Olofson** (filmregissör), vice ordförande, **Måns Clausen** (skådespelare), **Minna Krook** (koreograf), **Thomas Nording** (scentekniker) .

Övriga ledamöter: **Mary-Anne Buyondo** (skräddare), **Tove Dahlberg** (operasångare), **Robert Forsman** (säkerhetschef), **Andrzej Glosniak** (dansare), **Therese Hörnqvist** (producent), **Zofi Lagerman** (scenograf), **Martyna Lisowska** (musikalartist), **Aleksa Lundberg** (skådespelare), **Niclas Peyron** (production manager, film), **Pontus Plaenge** (skådespelare/regissör).

Kontakt: Förbundsstyrelsens e-postadresser finns på webben under fliken förbundet/organisationen.

Teaterförbundets kansli:

Besöksadress: Kaplansbacken 2A
Postadress: Box 127 10, 112 94 Stockholm.
Telefon: 08-441 13 00
Öppettider: Vardagar: 9.00–16.30

E-post: info@teaterforbundet.se
Hemsida: www.teaterforbundet.se
facebook.com/teaterforbundet
twitter.com/teaterforbundet
instagram.com/scenochfilm

Förbundsnytt

På de här sidorna kan du läsa om vad som är på gång inom förbundet. På **teaterforbundet.se** hittar du mer information och fler nyheter. Har du tips för sidorna mejla ase.axberg@teaterforbundet.se

Nominera till guldmedaljen!

Teaterförbundets guldmedalj har delats ut sedan 1944. Skådespelaren Inga Tidblad var den första mottagaren, och 2019 års guldmedaljör var Ing-Mari Tirén, grundare av dockteatern Tittut. Medaljen delas ut av förbundsstyrelsen ”för utomordentlig konstnärlig gärning”.

Har du förslag på vem eller vilka som bör lyftas fram 2020? Välkommen att skicka in förslag på namn med en kort motivering till info@teaterforbundet.se senast den 31 maj. Skriv ”Guldmedalj” i ämnesraden.

Förbundsmötet framskjutet

På förbundsmötet samlas ombud från yrkesavdelningar, lokalavdelningar och klubbar för att besluta om till exempel policyfrågor och ekonomifrågor, samt att utse en valberedning. Förbundsmötet äger rum vart fjärde år, mittemellan riksstämmorna.

Förbundsmötet som skulle ha ägt rum i Stockholm den 1 juni är framflyttat på grund av coronapandemin. Nytt datum för förbundsmötet är måndag den 12 oktober.

Trygghetsrådet TRS: Blir du av med dina uppdrag?

Trygghetsrådet TRS ger stöd till dig på din resa mot ett nytt arbete - om du har blivit uppsagd eller avslutar en tidsbegränsad anställning i en organisation som är ansluten till trygghetsrådet TRS genom Svensk Scenkonst eller Teatercentrum.

Inom scenkonsten är begreppet frilans vanligt. De flesta frilansare går från en tidsbegränsad anställning till en annan tidsbegränsad anställning. Om man är anställd under en begränsad period, till exempel sex månader, är man tidsbegränsat anställd. Det kan också kallas visstidsanställning, anställning för viss tid.

Även frilansare/tillfälligt anställda kan ansöka om stöd. Men om du bedriver din frilansverksamhet i eget företag kan du inte få stöd av TRS.

Läs mer om vilket stöd du kan få på TRS hemsida, www.trs.se

STÖD HJÄLPFONDEN

SÅ KAN TEATERFÖRBUNDET HJÄLPA FLER MEDLEMMAR

Många frilansare står nu helt utan inkomster. Många av dem är egenföretagare utan möjlighet till stöd från trygghetssystemen. Många känner oro och maktlöshet inför sin situation.

Teaterförbundet för scen och film har sedan flera år tillbaka en hjälpfond för stöd till behövande medlemmar. Nu behövs den fonden mer än någonsin.

Swisha ditt bidrag till
123 19 194 97
eller betala till
bg 5803-2236.

OBS! Märk
inbetalningen
”Hjälpfonden”

BOENDESTIPENDIUM GREZ-SUR-LOING

ANSÖK OM BOENDESTIPENDIUM

Teaterförbundet för scen och film och Teaterförbundets Rättighetsbolag delar varje år ut ett stipendium som innebär boende på Hôtel Chevillon i Grez-sur-Loing under oktober månad + ett resestipendium. Stipendiet kan sökas av en medlem i Teaterförbundet som är upphovsperson eller utövare.

Grez-sur-Loing är en liten by som ligger ett par timmar utanför Paris i Frankrike. Flera svenska konstnärer har genom åren bott på Hôtel Chevillon, som ägs av Grez-stiftelsen.

SÅ HÄR SÖKER DU STIPENDIET

- Ansök om stipendiet genom att logga in under Mina Sidor på **www.teaterforbundet.se** senast den 31 maj 2020.

Stipendiet delas ut under förutsättningen att det är möjligt att resa till Frankrike i oktober.

Kalendarium

11 maj **Förbundsstyrelsemöte**
(Teaterförbundet för scen och film)

11 maj **Webbinarium: *Organisatorisk och social arbetsmiljö***
Kurs för skyddsombud, fackligt förtroendevalda och chefer. (Teaterförbundet och Svensk Scenkonst)

14 maj **Workshop i Alexanderteknik**
Två timmars workshop på webben för dansare och övriga intresserade. (Dansalliansen, Danskompaniet Spinn och Kulturakademin)

15 maj **Workshop i Alexanderteknik**
Två timmars workshop på webben för dansare och övriga intresserade.(Dansalliansen, Danskompaniet Spinn och Kulturakademin)

27 maj **Sånggestaltning med Pia Olby**
Kurs i Stockholm för skådespelare
Utveckla din egen vokala och musikaliska potential. (Teateralliansen)

31 maj **Boendestipendium Grez-sur-Loing**
Sista datum att ansöka om Teaterförbundets boende-stipendium i oktober.

01 jun **Kroppslig gestaltning med röst och textarbete**
Workshop med Anna Pettersson för dansare och koreografer. (Dansalliansen)

09 jun **DRAG – for Kings and Queens**
Workshop för skådespelare i Malmö. Utforska nya uttryck inom skådespeleri och gestaltning. (Teateralliansen och Teatercentrum Södra)

15 jun **Förbundsstyrelsemöte**
(Teaterförbundet för scen och film)

15 jun **Questioning and experimenting with theater and mask**
Workshop i Malmö för skådespelare (Teateralliansen och Teatercentrum Södra)

15 jun **Gaga och gruppimprovisation**
Kurs i Stockholm om gagans rörelsespråk för skådespelare. (Teateralliansen)

31 aug **Workshop: Movement as language/ Language as movement**
The workshop introduce participants to their inter-disciplinary approaches to movement, voice and rhythm. Stockholm. (Teater- och Dansalliansen)

04 sep **Workshop: Fascia flow**
Kurs för dansare och koreografer är att ge kunskap om hur du kan aktivera kroppen på ett annat sätt och jobba mer hälsosamt. Göteborg. (Dansalliansen, Danscentrum Väst och Kulturakademin)

05 sep **Hjärt- och lungräddning för filmarbetare**
Syftet med kursen är att kunna minimera riskerna på en filminspelning. (Teaterförbundet för scen och film och Kulturakadmin)

Teaterförbundet för scen och film presenterar stolt en av sina nya medlemmar

Välkommen Therese Winberg!

Vad fick dig att gå med i Teaterförbundet för scen och film?

– Jag har tänkt på att göra det länge. Det är så mycket rock'n'roll i den här branschen. Facket gör att det blir mindre lekstuga, de styr upp villkoren, så att vi får mer som alla andra på arbetsmarknaden.

Vad hoppas du få hjälp med?

– Jag hoppas få mina kontrakt synade innan jag skriver under.

Namn: Therese Winberg
Ålder: 34 år.
Yrke: Rekvisitör, scenografiassistent & stillbildsfotograf.
Gör just nu: En dramaserie för SVT.
Tidigare jobb: *Kärlek & Anarki*, *Ture Sventon*, *Störst av allt* med mera
Favoritslogan: Det är roligare när det är roligt.
Nästa film/scenkonst du ska se: *Knives Out*.
Vad gör du om tio år: Lever smartare.